

slovenska
DRŽAVA

REPUBLIKA SLOVENIJA

"LE ZNAČAJNIM LJUDEM
LAHKO ZAUPAMO
VODENJE DRŽAVE..."

LETNIK XLVIII

SEPTEMBER - OKTOBER 1997

ST. 9-10 NO 9-10

VOLITI ALI NE VOLITI ? To je vprašanje !

Najnovejša raziskovanja političnega barometra v Sloveniji kažejo, da je med državljani v domovini in morda tudi izven nje, res zelo malo zanimanja za volitve.

Skoraj polovica volilnih upravičencev ne misli na volišče, ali pa ne vedo koga naj bi volili na bližajočih predsedniških volitvah. Izgovarjajo se, da "se v politiko ne vtikajo, se za politiko ne zanimajo, vsi politiki so enaki: veliko obljubljajo, a po izvolitvi obljub ne držijo, vsi kradejo ali goljufajo, gledajo na svoje osebne koristi, a za narod se ne zanimajo." Če gre kaj narobe bodo med prvimi nergali in zabavljali, za sebe pa ponosno izjavljali: jaz jih nisem volil? Pa so jih, že z abstinenco!

Ob takem nezanimanju pa preoblečeni komunisti, ki so disciplinsko organizirani, gredo strumno na volišča in volijo ljudi, ki jim jih stranka priporoča, ali celo zapoveduje. Ker so srednje-desničarske politične stranke občajno neodločene katerega skupnega kandidata bi vse podpirale, imajo komunisti lahko opravilo s pomočjo izigravanja, da prevzamejo oblast, četudi so v manjšini.

Sokrivdo za tak rezultat pa nosijo v veliki meri ravno tisti, "ki se za politiko ne zanimajo" namesto, da bi se pred volitvami zanimali kdo in kaj so kandidati in njihove obljube in propagando trezno presojali in potem poučeni volili po svoji vesti. So orodje v rokah komunistov ker jim s svojo vzdržnostjo pomagajo na oblast.

To ni vredno Slovencev, ki smo ponosni na svojo tradicijo demokracije, vlade ljudstva, že od Ustoličenja KARANTANSKIH KNEZOV, pred tisoč leti.

Zato je dolžnost (poleg pravice) državljanov, da tudi v novi državi Sloveniji sodelujejo pri izbiri voditeljev.

To pomeni, da se morajo zanimati za značaj kandidatov in strank, če jih ti predstavljajo in potem po lastni trezni presoji oddati svoj glas.

Slovenci smo za dosego teh pravic mnogo žrtvovali. Tekla je kri, - v potokih. Ali naj se sedaj tej, s takimi žrtvami pridobljeni pravici, po malomarnosti, udobnosti ali stremuštju odpovemo?

Kakor smo preteklih 50 let skoraj brez upanja in dostikrat v zasmeh junaško in brezkompromisno širili idejo slovenske suverenosti in jo končno z ogromnim sodelovanjem in enotnostjo slovenskega naroda tudi dosegli, tako tudi danes z zaupanjem in potrpežljivostjo čakamo na pravo demokracijo. To je tudi razlog, da še vedno izhajamo.

Komunizem nima bodočnosti, ker temelji na lažnih in napačnih postavkah. Pred kratkim je poljska SOLIDARNOST ZABILA ZADNJI ZEBELJ v krsto "enakopravnosti in raja na zemlji". Zato bo tudi v Sloveniji prišel čas, ko bo zavládala prava demokracija. Če nam je kaj zanjo, potem lahko doprinesemo k njenemu čimprejšnjemu uresničenju.

ZATO VSI NA VOLIŠČA DNE 23. NOVEMBRA IN VOLITE PO PAMETI, KOT NAM SVETUJE VELIKI SLOVENEK ANTON MARTIN SLOMŠEK:

KOGA VOLITI ?

Narodni buditelj ANTON MARTIN SLOMŠEK, je že pred 150. leti dal Slovincem nauke, ki so še danes v veljavi (iz zbirke KNJIŽICE st. 141) Slomšek Slovincem danes, napisal dr. Slavko Kranjc:

Slomšek je bil tudi človek politike v dobrem pomenu besede. Boj proti slabemu berilu in nevarnosti se ne vodi le z molitvijo in ljubeznijo, temveč TUDI S POLITIČNIM UDEJSTVOVANJEM. V nagovoru "POMISLITE KOGA BOSTE IZVOLILI" VZPODBUJA k ODGOVORNOSTI ZA PRIHODNOST".

Takole govori:

"NE DRŽITE NEMARNO KRIŽEM SVOJIH ROK IN NE PUSTITE, DA BI VAM DRUGI POSTILJALI, MALOPRIDNI, ŠIROKOSTNI LJUDJE PO SVOJI SPAČENI VOLJI VAŠE PREDPOSTAVLJENE IZBIRALI. NE BODITE ZASPANI ZA SVOJO SREČO ALI NESREČO, AMPAK ODprite OČI, OGLEDajte SE DOBRO IN POMISLITE, KOGA BOSTE IZVOLILI, POTEM PA KREPKO PRISTOPITE IN SI IZVOLITE MOŽE PO BOŽJI VOLJI: MODRE IN PRAVIČNE, SRČNE IN RESNIČNE, KI BOJO PRAVI, SKRBNI OČETJE VAŠE SOSESKE. PA TO VAM POVEM, DA NE IZBIRAJTE JIH PO NJIHOVIH SLADKIH OBLJUBAH; ZAKAJ KDOR PREVELIKO OBLJUBI, MALO DOPOLNI. IZBERITE SI SVOJE MOŽE PO NJIHOVIH DOSEDANJH DELIH..."

Enako je odločno zavračal takratni komunizem in ga na več mestih direktno razkrival. Jasno je pokazal na tiste, ki so širili brezverje, češ da "NI BOGA, NE HUDIČA, NI NEBES, NI PEKLA IN KO ČLOVEK UMRJE, NI GA VEČ, KAKOR ŽIVINČETA NI, KI GA ZAKOLJEŠ."

V teh ljudeh vidi organizirano vojsko..., ki si nabira svoje vojščake in zatira božje kraljestvo.

Morda bodo prav te besede pomagale k Vaši odločitvi, da boste šli na volišče in tam PRAV VOLILI!

**slovenska
DRŽAVA**
FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates:
\$15.00 per year
\$1.50 single issue
Advertising: \$0.45 per agate line

Member of Multilingual Press
Association of Ontario

Member of Canadian
Multilingual Press Federation

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of
Canada

Marta Jamnik-Sousa, President 79 Watson Ave. Toronto, On. M6S 4E2

Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi

ga. Marta Jamnik-Sousa, Predsednica

Edited by Editorial Board

Urejuje konzorcij Slovenska Država

Zastopnika:

Slavko Skoberne
Espana 1316
Castelar (1712)
Prov. Buenos Aires
Argentina

Avguštin Kuk
16 Northfield Rd.
Scarborough, Ontario
M1G 2H4 Canada
T/FAX (416) 439-8387

TELEPHONE # (416) 766-4848
FAX # (416) 766-7088

Letna naročnina: Za Kanada in ZDA \$15.00. Za Argentino in Brazilijo
po dogovoru; Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države
\$12.00 U.S. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno da bi se avtorjeva
naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

In the 1996 elections, Slovenian Spring Parties, consisting of SDS (Social
Democrats; president Janša), SKD (Christian Democrats; president Peterle) and
SLS (Peoples Party; president Podobnik), together received over 50% of the votes.

Why should then Milan Kučan, the incumbent President of Slovenia and former
Chairman of the League of Communists, expect to be re-elected? Moreover,
dismal results of Slovenian industry (14% unemployment), foreign politics
(exclusion from NATO), and economic freedom (94th among 115 nations*) are
just three good reasons among many why Slovenia needs a new leader.

Indeed, the continued leadership of Slovenia by its last Chairman of the League
of Communists would be embarrassing, mar any claim that Slovenia has adopted
standards of western democracies and would not bode well for the future.

The time has come for Slovenian Spring Parties to submit a common candidate
for the 1997 presidential elections and let majority of voters decide.

YES, I AGREE, FIFTY YEARS OF COMMUNIST LEADERSHIP OF SLOVENIA IS ENOUGH!

I hereby join the call on the Slovenian Spring Three-Party Coalition, especially on
the presidents Janša, Peterle and Podobnik, to consider the national interest by
adopting one common candidate for the three parties at the forthcoming elections
of the new President of Slovenia.

I ENDORSE 1ZA3 COALITION:

The names and signatures will be posted daily on the internet www.netbase2.com/1ZA3
Please send your signatures using this form by fax to: USA 510-486-1511,
or type I ENDORSE 1ZA3 and e-mail to AKO@crl.com or PRAII@netbase2.com
or send by post to Dr. Vlado Bevc, P.O. Box 561, San Ramon, CA 94583, USA.

Odprto pismo predsedniku Milanu Kučanu

17 DEMOKRACIJA
četrtek, 2. oktobra

Spoštovani gospod predsednik Milan Kučan!

Upravni odbor Združenja žrtev
komunističnega nasilja (ZZKN) je
na svoji seji 10.9.1991 sklenil
napisati Vam odprto pismo in ga
priobčiti v javnosti.

Žrtve komunističnega nasilja
ugotavljamo, da smo še vedno zapo-
stavljani in diskriminirani držav-
ljani, čeprav je komunistični sistem
v Evropi propadel že pred sedmimi
leti. Zaradi tega se je upravni odbor
ZZKN 9.6.1997 pisno obrnil na
politične voditelje države z željo
seznaniti jih s položajem združenja
in njenih članov. Delegaciji ZZKN
so sprejeli dr. Janez Podobnik (DZ),
Janez Janša (SDS), Lojze Peterle
(SKD), Janez Železnik in Janko
Kušar (oba DeSUS) ter Marjan
Podobnik (SLS).

Od Vas, gospod predsednik,
nismo dobili niti potrdila o prejemu
pisma. Iz tega sklepamo, da Vas
problemi in socialne stiske žrtev
komunistične vladavine v Sloveniji
ne zanimajo, ker ste bili predsednik

ZKS do njenega konca. KPS in
kasneje ZKS sta po našem mnenju
odgovorni tako za poboje kot za
preganjanja in mučenja v zaporih
in taboriščih v času komunistične
vladavine. Voditelji diktature in
njihovi nasledniki v političnem
vodstvu države, v vladi in v državnih
službah so odgovorni za večletno
mačehovsko obravnavanje žrtev
komunizma tudi v novi državi. Tako
so mnoge žrtve že umrle, ne da bi
jim bile popravljene krivice, še
živče čakajo na svoje pravice. V
civiliziranem svetu ni države, kjer
bi bile žrtve komunističnega nasilja
tako zapostavljene.

Gospod predsednik, v Demo-
kraciji (19.6.1997, str. 23) in v Delu
(28.6.1997, str.30) smo Vas pod
naslovom 'Operativci plačani kot
profesorji' opozorili tudi na dejstvo,
da je vlada nekdanje članke Udbe,
komunistične tajne policije, ki jih
je upokojil DEMOS, zaposlila v
Sovi, sedanjih tajni policiji, in to celo
na vodilnih delovnih mestih. Mi,
žrtve komunističnega nasilja, smo
prizadeti, ker menimo, da bi se

lahko ponovil politični in fizični
teror nad drugače mislečimi. Vi,
gospod predsednik, nam niti na to
naše skrb zbujajoče vprašanje niste
odgovorili. Vaš molk si razlagamo
kot odobravanje politike vračanja
k enoumju, čeprav govorite o demo-
kraciji.

Gospod predsednik, iz pove-
danega sledi, da ne kažete interesa
za izboljšanje položaja žrtev
komunizma: ugotavljamo pa tudi,
da doslej niste obsodili vračanja v
politično enoumje, da niste javno
in nedvoumno obsodili niti gospo-
darskega kriminala, ki ga v velikem
slogu in po mafijskem vzorcu iz-
vajajo nekateri nekdanji komunisti,
njihovi nasledniki ali privrženci v
škodo ljudstva in države.

Gospod predsednik, čustva žr-
tev komunističnega nasilja so tudi
prizadeta, ker ste danes najvišji
predstavniki demokratične države
Slovenije Vi, ki ste bili zadnji pred-
sednik Zveze komunistov, orga-
nizacije, ki nam je povzročila neiz-
memo veliko zla in krivic ter pri-
vedla našo državo v težko socialno,

moralno, gospodarsko in ekološko
krizo.

Iz navedenih razlogov smo dol-
žni zahtevati od Vas, DA Odsto-
pite od VNOVIČNE KANDI-
DATURE ZA PREDSEDNIKA
SLOVENSKE DRŽAVE in s tem
omogočite izvolitev s preteklostjo
manj obremenjene osebe, ki bi
dvignila ugled naše države doma
in v demokratičnem svetu ter zgled-
no delovala za napredek k resnični
svobodi, demokraciji in blaginji v
Sloveniji.

**Zahtevanje iziso
komunističnega nasilja
dr. Ludvik Čanžek,
predsednik**

P.S.: To pismo smo poslali Delu,
Demokraciji, Dnevniku, Družini,
Magu in Večeru. Urednica Dela ga.
Alenka Brajnik je odklonila objavo,
čeprav je Delo priobčilo 'Odprto
pismo Milanu Kučanu' 21.6.1997
na strani 7, ki ga je napisal Andrej
Umek iz Ljubljane. Očitno pri Delu
ni simpatij do žrtev komunizma.

Frederic Baraga, Michigan, 1835

**Dr. Urbanc je v T/P sept. 8.
skeptičen o iskrenosti
nekaterih podpisnikov
izjave, zlasti Viktor
Blažič, ki govori o ločitvi
od komunistične in
klerikalne ideologije, ki so
netile medsebojno
sovražstvo. Demokratični
odpor desnice Blažič
izenači z rdečim fizičnim
terorjem. Blažič, član
komunistične organizacije
iz leta 1945 zakrivač
odsotnost svojega članstva
v eminentno zločinski
organizaciji skuša
zakrivati težko vest z
nasvetom Novi Slov.
Zavezi ki ji svetuje jasno
ločitev od domobranske
priske Hitlerju, (ki je ni
bilo, op.)**

dr. Ludvik Čanžek,

Izanska 206 A, 1000 Ljubljana

Ko sem bral članka Varuhi vrednot revolucije in Politična analiza v
tedniku Demokracija (15. 5. 1997), sem ugotovil, da Zveza združenj
borcev in udeležencev NOB Slovenije ne more govoriti v imenu vseh
partizanov, kajti velika večina nas ni odšla v partizane z namenom
izvesti revolucijo in tudi nisimo sodelovali pri povojnih zločinih
komunistične vladavine, posebno ne po končani vojni leta 1945 pri
zverinskih pobojih več kot 15.000 Slovencev in več kot 85.000 Hrvatov,
Srbov in pripadnikov drugih narodnosti v Kočevskem rogu, v okolici
Celja, v zasavskih revirjih in drugod po Sloveniji.

Vtisi, ki sem jih dobil pri svojem prvem obisku Kočevskega roga na
veliki žalni slovesnosti 22. junija 1997, so bili tako presunljivi, da sem

se odločil dati pobudo za ustanovitev ZDRUŽENJA SVOBODNIH
PARTIZANOV (ZSP). V demokratični državi je pluralnost ne le mogoča,
temveč tudi koristna. Civilna družba naj ne pozna monopolov, kajti
raznolikost mnenj in nazorov je temelj demokracije. Zato vabim vse
partizane in terenske sodelavce, ki so se bojevali ali delali za svobodo
in ne za komunizem in ki ne soglašajo s politiko ZZB pod vodstvom
generala JLA Ivana Dolničarja in ne sprejemajo navodil, ki jih je tej
organizaciji dal nekdanji predsednik Socialistične republike Slovenije
Janez Stanovnik, objavljenih v prej navedenem članku Politična analiza,
da se pisno oglašijo na spodnji naslov. Navedejo naj svoj točen naslov,
kdaj in kje (imena partizanskih enot) so sodelovali, in funkcijo, ki so jo

opravljali, tako da bi lahko sestavili pripravljalni odbor za ustanovitev
predlaganega združenja. Temu vabilu sta se pridružila partizana Viktor
Blažič in Tone Frantar. Pobudo podpira tudi partizanski oficir in vodja
Gibanja za narodno spravo Stanislav Klep.

Slovenke in Slovenci, združimo se še enkrat z namenom, da ohranimo
svobodo naše domovine, ki smo jo dobili šele leta 1991 po zmagi nad
komunistično JLA. Prijave pošljite na naslov pobudnika:

**V julij - avgust št. S.D. je po nezgobi v
članku Slovenia in Nato izostalo ime pisca
dr. Mate Roessmann. Napako obžalujemo.**

Svobodni partizani, združimo se!

Spoštovani gospod Marjan Podobnik,
podpredsednik vlade Republike Slovenije!

Kmalu po demokratičnem prelomu leta 1990 se je pojavila pobuda za novi inštitut za dokumentacijo in raziskovanje tistega dela slovenske polpretekle zgodovine, ki je bil doslej zamolčevan in celo prepovedovan. Mislili smo, da se bodo tega dela lotile tudi obstoječe znanstvene ustanove, vendar žal po sedmih letih demokracije moramo ugotoviti, da za to problematiko ne kažejo tako rekoč nobenega posluha.

Ugotovimo lahko, da je zdaj napočil zadnji čas, da se ta inštitut ustanovi, saj je problematika dokumentarnega gradiva, ki je raztreseno po vsem svetu, vedno bolj pereča, poleg tega pa so v slovenski družbi spet močne težnje k enostanski zgodovini.

Želimo si, da bi bila ustanovitev inštituta takoj vključena med proračunske postavke, s čimer bi inštitut lahko čimprej zaživel.

Ljubljana, 7. julija 1997

Nova slovenska zaveza
Predsednik Jina Velikonja

Združenje žrtev komunističnega nasilja

Predsednik Ludvik Čanžek

Združenje lastnikov razlaščenega premoženja

Predsednik Franc Izgoršek

Svetovni slovenski kongres - Konferenca za Slovenijo

Predsednik Danijel Starman

Gospod Janez Podobnik,
Predsednik Državnega Zbora
Republike Slovenije,
Ljubljana, Slovenija.

July 4, 1997.

Spoštovani gospod Predsednik:

Da si pridobi ali pridrži videz nepristranskega poslovanja, mora Državni Zbor Republike Slovenije med drugim uzakoniti tudi naslednje:

Ker je Institut za Novejšo Zgodovino zadolžen za prikaz zgodovinskega dogajanja v Republiki Sloveniji in ker je subvencionirana od države ali vsaj državno priznana institucija, mora le-ta na zahtevo Državnega Zbora vključiti in nepristransko prikazati, v kolikor še ni in dejansko ni, tudi pobojslovenskih domobrancev in članov kominterne v prvih povojnih letih.

V kolikor tega ni storil in ne stori, zgubi Inštitut za Novejšo Zgodovino vso verodostojnost in vso pravico do državne podpore in vladnega zaupanja.

Vljudno prosim, da vzame Državni Zbor Republike Slovenije gornji osnutek v pretres in o njem odloči.

Dr. Cyril J. Mejač.

12814 Teaberry Road,
Silver Spring, MD 20906.

NAJNOVEJŠE: Dnevnik Internet 29.okt. 1997
Dr.Ludvik Toplak,SLS, kandidat za predsednika, nenadoma odstopil.Razlog nepoznan.
Vodstvo SLS je v hitrici ponovno imenovalo dr. Janeza Podobnika za kandidata. Ker ima SKD-SDS že 2 kandidata (Marjan Cerarja in dr. Jožeta Bernika) se je z J.Podobnikom še povečalo število kandidatov, kar bo morda povzročilo drugi krog volitev za predsednika

Po zadnjem poročilu je bil žrtev obrekovanja in laži Agencije EBP (Ena Baba Pravi). Škoda! Pred leti je na Pravni Fakulteti York Univerze v Torontu odlično predstavil SLOVENIJO.

Dr.Ludvik Toplak
predsednik rektorjev

V zadnjih dneh septembra je v Mariboru potekalo 16. zasedanje Podonavske rektorske konference, katere se je udeležilo 40 rektorjev in prorektorjev iz enajstih držav iz teritorialnega področja od južne Nemčije do Črnega morja. Na tem področju danes deluje 120 univerz, med njimi najimenitnejše kot Karlova univerza v Pragi, poljska, dunajska in graška univerza. Seveda tudi Mariborska univerza. Skupno vse te univerze izobražujejo več kot milijon študentov.

Glavne teme konference so bile: profesionalna moralna etika, ki jo priporočajo uvrstiti v vse študijske programe, avtonomija kurikularne in finančne odgovornosti, odsotnost vmešavanja civilnih oblasti, ki so zlasti v preteklosti temeljile na ideologiji totalitarnih režimov, razbijale akademsko skupnost regije in so končno zmanjšale, če ne popolnoma zatrle akademsko in znanstveno sodelovanje. Po političnih spremembah in ponovni vpostavitvi demokracije (tudi v Sloveniji?) v teh ne tako srečnih državah regije, se je začel težaven proces ponovne vzpostavitve evropsko usmerjenih, neodvisnih in na raziskavah temelječih univerzah.

Zedinili so se na splošno kooperacijo med podonavskimi univerzami in med evropsko rektorsko konferenco, ki je zasedala približno v istem času v Palermu v Italiji.

Odobrili so še več drugih resolucij, ki zahtevajo evropizacijo teh inštitutov, ki "bodo omogočale mladim rodovom enakopravne možnosti ter mednarodno konkurenčnost".

Na konferenci so izvolili tudi novega predsednika rektorjev in sicer dr. Ludvika Toplaka, rektorja mariborske univerze, kar je velika čast ne samo za njega, in za mariborsko univerzo, ampak tudi za vse Slovence.

Čestitamo neumornemu kulturnemu delavcu in želimo, da bi ponesel dobro ime Slovenije v mednarodne vzgojne institucije.

Kje nekateri živijo

Ivo Žajdela

Moj odgovor na sprenevedavo pisanje Milana Medveščka o dr. Stanku Kocipru je dobilo žaljiv odmev, pod katerega se je podpisal Stane Sajevec (Večer, 1. julija 1997). Na Sajevečeve žaljivke se seveda ne da odgovarjati, sicer pa si je s celim kupom žaljivk in celo groženj sam napisal lep potret. Čeprav se niti na Sajevečev niti na Štancerjev zapis ne da odgovarjati, saj sta oba plod že zdavnaj zavrženega komunističnega propagandižma in odsev sedanje nemoči ljudi, ki so parazitsko živeli in žal še vedno živijo od svojih izmišljaj, ki temeljijo na tisočih pomorjenih Slovencev, je kljub temu potrebno na nekaj stvari odgovoriti.

Že nekaj časa se pojavlja izmišljaja, da je mariborski škof Tomažič med vojno zavrnil pobudo, da bi se tudi na Štajerskem organizirala protirevolucija. Očitno gre za še eno dezinformacijo, ki jo je dal v javnost partijski agitrop, da je lahko potem z nečim polemiziral, česar sploh ni bilo (nič čudnega ni, da sta se je oprijel tudi Anton Trstenjak in Vekoslav Grmič). Škof Tomažič ni mogel nič zavrnil in tudi k njemu ni nihče prihajal s pobudo o organiziranju protirevolucije, saj zaradi specifičnega okupaterskega režima tam ni bilo pogojev za revolucijo, s tem pa tudi ne za protirevolucijo. V Ljubljanski pokrajini so bili od leta 1941 do 1943 okupator Italjani, ti pa so še posebej v začetku ubrali povsem drugo taktiko kot Nemci na Štajerskem. Italjanska "mila" okupacija je bila prava topla greda za komuniste, ki so že poleti 1941 začeli z revolucijo oziroma s

pobijanjem ljudi. Do konca leta 1941 so pobili že 40 Slovence, nato pa do poletja 1942 okoli štiristo. Večina od teh je bila povsem nedolžna. Komunisti so z revolucijo leta 1941 in 1942 povsen podivjali. Danes o tem ne more več biti nobenega dvoma. Ne le analiziranje njihovih žrtev, ampak še bolj tako rekoč vsi takratni in kasnejši zapisi voditeljev revolucije o dogajanju dajejo povsem jasno sliko. Komunisti so po vojni izdali gore knjig, ki to svojo revolucijo natančno prikažejo.

Gospoda Sajevec in Štancar, vidva si sicer lahko zatiskata oči pred vso to mogočno literaturo, toda mimo nje ne more nihče več, ki se zanima za medvojno in povojno resnico. Že samo "Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji" (Ljubljana, 1962-1989), Jesen 1942. korespondenca Edvarda Kardelja in Borisa Kidriča (Ljubljana, 1963) ter "Zbrana dela Edvarda Kardelja" vsakemu lahko podajo natančno sliko o logiki in izvajanju revolucije.

Danes je nesporno dejstvo, da proti tej strahotno krvavi revoluciji ni bilo nobene možnosti na uspeh. Komunisti so za svojo krvavo pot na oblast zlorabili okupacijo, zlorabili so domoljubna čustva in odporniška gesla in posledice so še danes, pol stoletja kasneje zelo hude. Tisti, ki so jih komunisti pobijali (največ s svojo vojsko, ki se je imenovala VOS in partizani), niso imeli prav nobene dobre možnosti oziroma izhoda. Danes so vsi tisti, ki še vedno živijo od privilegijev na osnovi revolucije, polni besed o kolaboraciji tistih, proti katerim je bila obrnjena ost

komunističnih partizanov. Za (funkcionalno) kolaboracijo se seveda izključni krivci komunisti in partizani, saj so jo ne le povzročili ampak izsilili. Ljudje pri ohranjanju svojih življenj niso imeli prav nobene druge možnosti. Samoobramba je bila izsiljena, ta pa je bila mogoča le z vedenjem okupatorja. Tisti, ki si je branil svoje življenje in življenje svojih družin, ni mogel gledati na takrat popolnoma nepomembne dejstvo, od koga bo dobil orožje. Za nameček je okupator pri vsem tem seveda imel svojo računico. Gospoda Sajevec in Štancar, vzemita si v roke Novljanovo "Gubčavo brigado", Strletovo "Tomašičevo brigado", LeskovCeva "Križpotja", Gučkov "Pekoči sneg (pohod 14. divizije na Štajersko) ali Janovo "Dražgoško bitko". Ena sama katastrofa! Po logiki revolucije pač drugače ni bilo možno.

Še datuma za spodoben praznik nimate. 27. april seveda nima nobene zveze s uporom proti okupatorju. Tam se je kotila revolucija, takrat naperjena proti Angležem (Antiimperialistična fronta), kakšna je bila "ljubezen" med partizani in Angloameričani, si lahko vsak prebere v knjigi Staneta Semič-Dakija "Najboljši so padli", 3. del, ali v knjigi Hinka Bratožar-Okija "Dnevnik partizana", 2. del, stran 251-252.

Ja, gospod Sajevec, res je, na mariborski Pedagoški akademiji sem študiral zgodovino. Toda tam nam profesorji niso o tem ali čimerkoli podobnem povedali niti besedice. Zaradi zamolčevanja bistva je bilo njihovo učenje ena sama propaganda. Ker nekateri dalje na str. 8

25. obletnica Rožmanovega doma v Buenos Airesu

V Rožmanovem domu je bilo v nedeljo 24. avgusta velika slavnost. Slovenska skupnost je proslavila 25 letnico obstoja edinstvene socialne organizacije slovenskega zdomskega občestva v Argentini in tudi ustanova, ki jo že leta podpirajo zdomci in izseljenci v državah, kjer živijo Slovenci, zlasti Kanadčani in podporniki v ZAD.

Načrt za Dom je naredil arhitekt M. Eiletz, pri vsem delu so ga podpirali številni slovenski domobranci z J. Potočnikom na čelu.

Dom je v 25. letih nudil zavetje 55 slovenskim rojakom, mnogo, večina je tu dočakala zadnje ure življenja. Rožmanov dom daje straho in prevžitek 15. ostarelim osebam. Stanovalci prispevajo za vzdržanje 80% svoje pokojnine. Vzdrževanje bi bilo brez podpor dobrotnikov nemogoče.

Odbor načeluje požrtvovalni predsednik g. Peter Čarman, vztrajno mu pomagajo med drugimi kipar Žerovnik, Oblak, lic. Ivan Korošec in Božo Šušteršič. V odborovo pomoč je š nekaj tihih prostovoljcev, med njimi bivši upravnik "Smeri v Slovensko državo" publicist Tone Šušteršič.

Znano je, da ima Rožmanov dom največ podpornikov iz San Justa in Ramos Mejie.

Socialna organizacija Rožmanov dom se bo razvijala le ob podpori celotnega zdomskega in izseljenskega sodelovanja.

Dom je udoben, stanovalci imajo tople peči in gorko vodo. Potrebovali bi še boljše socialno in zdravstveno oskrbo.

Izvenredna velika udeležba Slovencev na nedeljskem slavlju nam daje upanje, da slovenski zdomci ne bodo zapustili ostarelih rojakov v Rožmanovem domu.

Slavje se je pričelo s sv mašo. Daroval jo je g. prelat Skerbec. Slavnostni govornik se je poslužil misli beril in evangelija... prepričevalnih nasvetov zbranim očetom in materam, v domu umrlih in živih rojakov.

Oficijelno slavje je zaključil z besedami zahvale in priporočili predsednik g. Peter Čarman. Med gosti so bili prisotni predsednik ZS g. Marjan Loboda, predsednik društva "Tabor" lic. Ivan Korošec in prelat g. Škerbec

Dušni pastirji so na dan

slavja v Rožmanovem domu po vseh cerkvah sklenili zbirati podporo za dom. Hvalevredna pobuda!!

Rožmanov dom nastopa novo dobo s poživljenim odborom, predsednik P. Čarman, podpredsednik Janez Jenko, tajnik Jože Žerovnik, blagajnik lic. I. Korošec, M. J. Loboda, odborniki ing. S. Matičič, F. Avguštin, B. Šušteršič, P. Lipovšek, T. Stefe, I. Mehle, T. Oblak, P. Korošec, J. Kožar, dr. S. Kociper, M. Loboda, J. Amon, I. Siler.

"Slovenska država" objavlja imena sedanjih stanovalcev v R. Domu: Morda boste med njimi našli prijatelje in znance:

Fink Stanko, Grčar Emilja Seršen, Grčar Vikto, Kralj Mario, Kralj Marija, Krošelj Toni, Lavrenčič Ljerka, ing. Matičič Anton, Mizerit Florijana, Pengov Aleksander, Sotlar Ljudmila, Šinkovec Mirka, Šonc Alojzij, Šušteršič Tone, Tomada Nerina.

Imena sama povedo, da je med stanovalci največ žena in malo slovenskih domobrancev. Rožmanov dom je zares splošna zdomska in izseljenska ustanova. Čestitamo in želimo mnogo uspeha!

S. Skoberne

Dr. Stanetu Šušteršiču za 75-letnico

Prijatelji Tvoji našteli smo let
desetkrat kar sedem in povrh še pet.

Veš, zate, predragi, to ni še starost,
spričuje nam samo življenjsko modrost
in vsem, ki cenimo Te, prinaša radost.
saj še vedno si delaven, bister in zdrav.
Bog daj, da še dolgo tak bi ostal!

Cenimo vsi Tvojo lepoto duha,
vedrino, ljubezen, gorečnost srcá,
ko vsem preizkušnjam, Stane, navkljub
bil vsem si nam brat in goreč rodoljub,
ko duša je Tvoja vesela
nenehno snovala in zvrševala
za brate in sestre dobra le dela!
Vreden imena kristjana,
pevec, predsednik si bil Korotana,
za slovensko državo bil si ves vnet,
ko še marsikdo skušal jo je zatret,
po zračnih valovih zvenel je Tvoj glas
v domove slovenske še med Alpe in Kras.

Če politikom prav je ali jim ni,
Ti naš veleposlanik v prestolnici si!
Koliko uslug in koliko poti
napravil, naš Stane, vdano si Ti.
Sam Bog Te stoterim v pomoč je poslal,
ko zvest samemu sebi si se žrtvoval!

Hvala Ti, Stane, ljubi naš brat,
hvala od vseh Ti stokrat, tisočkrat!
Hvala za žrtve, delo in vzgled!
Bog Te ohranjaj mnogo še let!
Marija iz Brezij, Mati presveta,
naj sprosi Ti zdravja, veselja in sreče
na mnoga še blagoslovljena leta!

Tvoji hvaležni prijatelji

Lep pozdrav!

Ludvik Hren 80 -letnik!

Omega avgusta mu je izteklo 80 let življenja,
dela za družino in slovensko skupnost.
Prijatelji - slovenski domobranci - se ga
spominjamo iz mladih let, ponosnega
domobranskega poročnika v Rupnikovem
bataljonu.

Če bi hoteli podati vse vire njegovega dela že
doma v Dobropolju in kot junaškega
domobrancia, bi morali napolniti več strani.
Dragi Ludvik! Somišljeniki slovenskega
državnega gibanja Ti želimo zdravja in sreče v
upanju proslavljati Tvoje rojstne dneve še
mnogo let. Desetletja si sodeloval pri našem
delu za svobodo domovine.

S.Skoberne

B.Aires

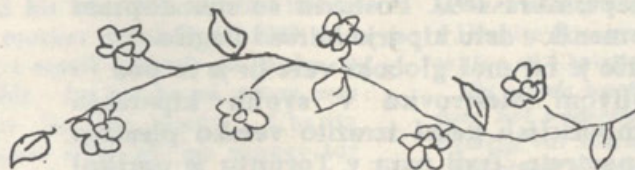
ZLATO POROKO sta 31. avgusta slavila v cerkvi
Marije Pomagaj CILKA IN SLAVKO ZUPANCIC.

Zahvalne sv. maše so se udeležili prijatelji iz vseh
slovenskih domov. Čestitamol!

UREDNIŠTVO, KONZORCIJ IN UPRAVA S.D.
ČESTITA SLAVLJENCU ZA NJEGOV JUBILEJ
IN MU ZELI ŠE DOLGO ŽIVLJENJE!
BOG TE ŽIVI, SLOVENSKE AMBASADOR
DOBRE VOLJE V WASHINGTONU!

dr. Stane Šušteršič je bil rojen 24.
oktobra 1922. Med vojno je
istočasno študiral pravo in
obiskoval igralski oddelk
akademije za glasbo v Ljubljani;
doktoriral je iz prva na univerzi v
Gradcu 1. 1951. Med leti 1954 in
1959 je vodil Clevelandsko
slovensko oddajo; od leta 1952 do
1957 je bil še predsednik pevskega
zboru Korotan. Od 1979 do 1989 je
v Washingtonu koordiniral
Evropske nočne oddaje pri Glasu
Amerike. Poleg vsega je bil bolj
kot kdorkoli pomoč številnim
obiskovalcem, posameznikom in
skupinam, ki so obiskale
Washington. Tudi podpisnemu
(dr. Ediju Gobec) je pomagal, od
leta 1958 dalje ko smo skupaj s
kanadskimi prijatelji dr. Čuješem,
dr. Kukom in g. Maukom
pripravljali knjigo "This is
Slovenia".

Če kdo, Stane najbolj zasluži
naslov slovenskega kulturnega
ambasadorja v ameriški prestolici,
da ne omenjamo njegovih velikih
zaslug za slovensko kapelo v
Narodni baziliki Brezmadežne, za
vsestransko kulturno delo med
ameriški Slovenci in največkrat
skrito pomoč osebam, ki so iskale
službe ali bile sicer v stiski. Bil je
dobesedno vedno na uslugo vsem,
od škofov do najvišjih
demokratskih politikov do
najskromnejših in najrevnejših
bratov in sester. Pohval in zahval
ni varen zelo lepo pa bi bilo, če bi
se ga dostojno in hvaležno
spomnili vsaj ob njegovi 75. letnici.
Skušajmo to storiti vsak po svoje -
ta listič je le opozorilo, da ne bi
pozabili.

PRVI SLOVENEK IZBRAN ZA KANADSKO HOCKEY
LIGO.

17.letni Edo Tergrav, ki igra na levem
krilu hockeya je preživel zadnje tri
sezone kot bantan in midget igralec v
Quebecu. Igral je za športni klub Lac-
St.-Louis Lions in je bil prvi izbran
za Quebecsko Ligo.

"Uren je in zelo precizen in bo kot tak
soliden igralec naše druge
postave (linije)" je dejal podpredsednik
Drakkar-ja Marius Fortier. Tergrav ki je
6 čevljev visok in tehta 190 lbs je za-
bil 20 golov in zbral 52 točk v 44
igrah kot midget z Lac St-Louis pretek-
lo sezono. Sedaj živi s svojim varuhom
Viktorjem Sabo v Beaconsfieldu in če
bo še naprej dobro igral v juniorski
Ligi, ga bomo morda že nekoč srečali v
NHL.

Karantanski svetniki (dalje)

Ob papeževem obisku v Slovenijo
meseca maja 1996 so bili nekateri
trdno prepričani, da bo ob tej
priliki kot "prvi" slovenski
svetnik razglašen zaslužni škof
Anton Martin Slomšek. Omenjena
razglasitev je zaenkrat še
izostala. Dejansko pa ne bi šlo
za "prvega" in niti ne še za
svetnika, temveč za blaženega.

Kot vse kaže, lahko upamo na
bližnje razglasenje blaženega
Slomška, toda v tem pričakovanju
ne bi smeli prezreti vseh tistih
blaženih in svetih, ki jih
slovenci že imamo, in smo jih
tudi stoletja častili, pa so
potem prešli v pozabo.

Na našem ozemlju je bilo že v
rimskem času več globokih
krščanskih oseb, ki so šle v
zgodovino kot svetniki, npr.
Viktorin Ptujski, Maksimiljan
Celjski, Just in Sergij v Trstu,
Nazarij v Kopru, oglejski
svetniki Mohor in Fortunat,
Hilarij in Tacijan itn. Razen
prvih dveh je njih češčenje še
vedno prisotno v naših cerkvah.

Malo češčenja, ali pa sploh
ničesar, so deležni karantanski
svetniki z območja solnograjske
metropolije. Njen ustanovitelj je
bil sv. Rupert, kateremu je pri
nas posvečenih več cerkva, vendar
on sam ni deloval v Karantaniji.

Tu je prvo misijonsko delo
opravil sv. Modest, irski menih s
svojimi sodelavci, ki ga je v
misijonstvo med karantanskimi
Slovenci poslal njegov sovrstnik
sv. Virgil, nadškof v Solnogradu,
okoli leta 753. Njegov grob se
nahaja pri Gospe Sveti nad
Celovcem, kjer je bil pokrajinski
škof.

Ker je območje južno od Drave
pripadalo oglejskemu
patriarhatu, kjer so častili
oglejske svetnike, se češčenje
sv. Modesta ni razširilo po vsem
slovenskem. Šele pred nekaj leti
so mu posvetili novo cerkev v
Kranju.

Po tem svetniškem misijonarju
in po protikrščanski vstaji v
Karantaniji, ki je deželo
potegnila spet v poganstvo,
zatrto po bavarskem vojvodi
Tassilu (772), je v Karantaniji
deloval svetniški knez Domicijan,
ki je umrl približno 802. Ta knez
je znova povrnil zaupanje
karantanskega ljudstva v
krščanstvo. Kot je mogoče
zaključiti iz dokumentov, je
njega in Modesta razglasil za
svetnika zaslužni Osvald
(episcopus sclavorum), škof pri
Gospe Sveti, (+863). Rim si je
razglaševanje privzel v svojo
izključno pristojnost šele leta
1171 pod papežem Aleksandrom III.

Sv. Domicijan je pokopan v
Millstattu na Koroškem, in so ga
vsa stoletja častili kot
ustanovitelja krščanskega naroda
Karantancev, še zlasti koroško
plemstvo. Jezuiti, ki so delovali
v Millstattu, so preko škofov
posredovali tudi prošnjo v Rim,
da bi bil vnesen na seznam
svetnikov vse Cerkve. Toda leta
1773 je bil njihov red razpuščen,
in češčenje Domicijana, znanega
čudodelnika, se je potem omejilo

dalje na str. 10

+ MATI TEREZIJA

5. SEPTEMBRA

1997

Ali je zgolj naključje, da je svetniška mati Terezija umrla na dan, ko so njeno dobro poznanko princeso Diano položili v prerani grob. Z roko v roki stopata pred večnega Sodnika...

Mati Terezija, majhna drobna, vdana in ponižna sestra si je navzela za svoj življenski cilj - služiti najbednejšim med ubogimi v najrevnejšem delu mesta.

Svetniška sestra, ki je umrla v svojem 87 letu je bila rojena 26. avgusta 1910 v Skopju, glavnem mestu Macedonije kot najmlajša od treh otrok albanskega zidarja. Dali so ji ime Agneza-Gonxha Bojaxhin. Z 19tim letom starosti je stopila v irski samostan Loretto sester in si navzela ime: sestra Terezija, v čast sv. Tereziji Lisieux - patroni misijonark. Odšla je v Indijo in takoj začela poučevati otroke v Calcuti, kjer nikakor ni mogla obrniti očesa od revščine, bolezni in zapuščenosti. Sama je zbolela na jetiki in ko se je leta 1946 vozila z vlakom proti Darjeeling v upanju, da se ji bolezen zboljša v gorskem zraku, jo je prevzel nepremagljiv navdih in odločila se je služiti najbednejšim med ubogimi.

Ustanovila je svoj red Misijonark Usmiljenja in leta 1950 osnovala drugo brezupno institucijo - kliniko za brezdomce in obupance, za zavržene in pregnane nesrečneže. Najbolj je znana po svojem delu v najbolj gnilih in pokvarjenih predelih Calcute, vendar je seglo njeno usmiljenje v več kot 100 dežel, vključno našo.

Mati Terezija je prejela Nobelovo nagrado za mir leta 1979 za svojo vero in njene konservativne ideje.

Po dvakratnem srčnem napadu in drugih boleznih je s humorjem gledala na bližajočo se smrt. Lani enkrat je pripovedovala, kako je sanjala, da je bila pred nebeškimi vrati in da jo je vratar sv. Peter zavrnil: "Pojdi nazaj na zemljo, saj tu v nebesih nimamo pokvarjenih in gnilih predelov."

Mati Terezija in princesa Diana bosta ostali povezani v smrti, kajti obe sta navdihovali ogromno ljubezni.

Papež Janez Pavel II. je globoko prizadet ob smrti matere Terezije poslal brzojavko "Misijonarkam ljubezni do bližnjega" v kateri jo je imenoval kot poseben dar katoliški Cerkvi in svetu "Angela umirajočih."

Papež Janez Pavel II. je z brzojavko angleški kraljici Elizabeti izrazil globoko sožalje ob tragični smrti princese Walesa, Diane in jo v svojih molitvah priporočil ljubezni nebeškega Očeta. Za vse, ki žalujejo prosi božje tolažbe in miru. Karitativne organizacije, ki so s smrtjo Diane izgubile veliko ambasadorko so se ji zahvalile za njeno podporo v preteklih letih.

P.S. Uredništvo Slovenske Države, je podpisalo ob tej priliki v Bracebridgu, Canada, knjigo sožalja.

France Gorše

ob 100 letnici

Akademski kipar svetovnega slovesa, France Gorše, je končno dobil priznanje v rodni Sodražici blizu Ribnice za svoje veliko ustvarjalno delo, kjer se je rodil 26. septembra 1897. Postavili so mu doprni spomenik - delo kiparja Mirsad Begića.

Gorše je bil mož globoke vere in je že pod vplivom Meštrovica v svojih kiparskih kompozicijah kazal izrazito versko plastiko in portrete. Tudi nam v Torontu je ozaljšal našo prvo slovensko cerkev, posvečeno Mariji Pomočnici Kristjanov - brezjanski materi božji.

Po dolgem preseljevanju in delovanju v Ameriki se je podal v Rim, od tam pa na ljubo Koroško, kjer je leta 1971 odprl Galerijo in jo končno prenesel v Sveče. V Svečah v Rožu je živel in deloval do 1986.

leta, ko je po dolgi in težki bolezni umrl na Golniku v Sloveniji. Pokopan pa je v "njegovih Svečah"

V prijazni in mirni vasi Sveče je bil letos že 17. slikarski teden za katerega je Gorše vzpodbujal zlasti mladino k plemenitemu delu umetnika. Želel je, da bi se v Svečah shajali vsako leto umetniki in bodoči umetniki iz treh sosednjih dežel.

Letos sta vodila tečaj umetnika Julian Taupe in Rudi Benetik. V prijetni senci velikega kostanja pred Galerijo Gorše so se umetniki in lajki shajali in preizkušali razne tehnike slikarstva. Višek umetniškega tedna je bil tradicionalni večer v spomin pokojnega kiparja Franceta Goršeta.

V Sloveniji so ob tej priliki izdali dve znamki v njegov spomin.

Častiti g. Jože Časl, C.M.

je praznoval svoj 89. rojstni dan. Dobremu in plemenitemu misijonarju k njegovemu jubileju iskreno čestitamo in želimo in molimo, da nam ga Bog ohrani še dolga leta zdravega in čilga in vedno nasmejanega. **BOG VAS ŽIVI GOSPOD ČASL!**

Od 13. do 21. julija se je zbralo veliko število srednješolcev iz vsega sveta na 28ti Olimpijadi bodočih fizikov v Sudburiju, Kanada. Med udeleženci so se lepo predstavili tudi študentje iz Slovenije. Brončasto medaljo je dobil za svoje delo Gašper Thačik, častno imenovani pa so bili: Igor Verstovšek, Matej Horvat, in Matej Mauri. Čestitamo jim vsem v upanju, da bodo lepo nadaljevali s svojim študijem fizike.

UREDNIŠTVO S.D. se opravičuje, da radi omejenega prostora ni moglo objaviti številnih člankov. Tem bomo dali prednost prihodnjič. Uredništvo.

ZVEZA DRUŠTEV SLOVENSKE PROTIKOMUNISTIČNIH BORCEV

TABOR

AMERICAN SLOVENIAN ANTI-COMMUNIST WAR VETERANS ASSOCIATION

CONFEDERACION DE LOS ANTICOMUNISTAS ESLOVENOS UNIDOS

SPOMENICA VLADI DRŽAVE SLOVENIJE

V neodjenljivem stremljenju za popolno resnico, ki je nujna podlaga pravice, kakršna naj posledaj za vse čase vlada nad in med Slovenci, slovenski domobranci zahtevamo od svobodno izvoljene oblasti, da s primernimi ukrepi nujno reši vrsto vprašanj, na katera so navezani sprava, mirno sožitje Slovencev in napredek Slovenije:

1. Razveljaviti vso zakonodajo, ki ima za idejno podlago osvobodilno vojno (NOB).

2. Vrniti slovenskim domobrancem čast in priznanje, da so z odporom proti komunistični revoluciji prav v obdobju sovražne okupacije moralno upravičeni in po meddržavnem pravu legitimno podprti branili eksistenčne interese slovenskega naroda ter s tem stali v službi najvišjih vrednot civiliziranega človeštva: BOG - NAROD - DOMOVINA.

3. Rehabilitirati ustanovitelja in vrhovnega poveljnika slovenskega domobranstva generala Leona Rupnika in škofa dr. Gregorija Rožmana.

4. Objaviti kraj, kjer je bil zagreben general Leon Rupnik ter njegove ostanke prenesti za časten pokop. Na republiške stroške repatriirati ostanke škofa dr. Gregorija Rožmana ter jih častno pokopati na mestu, ki ga naj določi slovenska cerkev.

5. Objaviti kraj, kamor so bili zagrebeni na Orlovem Vrhju ljubljanskega gradu pokopani domobranci, kakor tudi omogočiti iskanje raztresenih grobov žrtev revolucije.

6. Kočevski Rog, Teharje in druge kraje, ki so že poznani ali bodo še odkriti, kjer so bili masovno pobiti slovenski domobranci, drugi nacionalni borci in tudi civilisti, proglasiti za zgodovinske kraje in jih zaznamovati s primernimi spominskimi objekti.

7. Objaviti seznime v transportih vrnjenih domobrancev ter drugih nacionalnih borcev in civilistov. Na podlagi teh sestaviti seznime pobitih in zanje izdati uradne mrtvaške liste.

8. Izslediti na mučenjih in pomorih udeležene krivce ter jih postaviti pred pristojna sodišča za sodbo po zakonu.

9. Razveljaviti vse medrevolucijske in povojne politične procese z vsemi pravnimi posledicami, rehabilitirati in v kolikor je to še mogoče odškodovati njih žrtve.

10. Razveljaviti vse vrste privilegijev, ki jih uživajo bivši partizani in njihovi svojci. Slovenskim domobrancem in drugim nacionalnim borcem izplačati v aktualizirani višini zaostalo in tekočo pokojnino in druge odškodnine.

11. Vrniti vso po komunističnem režimu zaplenjeno ali pod pritiskom odtujeno imovino njihovim izvirnim lastnikom ali njih zakonitim dedičem.

12. Pregledati premoženjsko stanje vseh funkcionarjev bivšega komunističnega režima in republiške svrhe zapleniti vsakršno neupravičljivo bogatitev.

13. Odstraniti vse spomenike, imena krajev in cest komunističnim vodjem in za komunistični sistem zaslužnim osebam.

14. Postaviti spomenik ustanovitelju slovenskega domobranstva Leonu Rupniku in spomenik neznanemu slovenskemu domobrancu, ki je branil slovenski narod pred komunističnem terorjem.

15. V šolah odstraniti vse učne knjige, ki imajo propagandne članke o komunistični revoluciji. (OF)

Brez jasno zavzetega stališča in odgovarjajočih ukrepov z ozirom na te minimalne zahteve, je vsakršna sprava jalova in obsojena na neuspeh, s čemer je nevarno ogroženo mirno sožitje Slovencev.

Delegati zbrani na 41. občnem zboru TABOR ZDSPB podpirajo polnomočno resolucijo odobreno na tem občnem zboru.

Zborovalci Tabora, Zveze Društev Slovenskih Protikomunističnih Borcev, Cleveland, Ohio ZDA, 30. avgusta 1997.

Milan Zajec

Predsednik Milan Zajec
15703 School Ave
Cleveland, Ohio 44110-3051
USA

Poslano:

G. Milan Kučan, Predsednik Republike Slovenije
G. Janez Podobnik, Predsednik Državnega zbora
Dr. Karel Bonutti, Častni Konzul, Cleveland, Ohio USA
Dnevnik DELO, Ljubljana
Revija NOVA SLOVENSKA ZAVEZA, Ljubljana
Mesečnik SLOVENSKA DRŽAVA, Toronto, Canada
Mesečnik SVOBODNA SLOVENIJA, Buenos Aires, Argentina
Mesečnik TABOR, Buenos Aires, Argentina
Tednik AMERIŠKA DOMOVINA, Cleveland, Ohio, USA
Glasilo K.S.K.J. AMERIŠKI SLOVENE, Joliet, Illinois, USA
Mesečnik RODNA GRUDA, Ljubljana

DR. JANEZ EVANGELIST KREK pionir slovenskega združništva.

Te dni smo se Slovenci spomnili na velikega narodnjaka in dobrotnika slovenskega naroda, dr. Janeza E. Kreka, po katerem smo Slovenci v Torontu pred kakimi 45 leti imenovali našo prvo KREDITNO ZADRUGO, NE BANKO, kot jo nekateri navdušeno imenujejo. Namen te ustanove je bil in je še: ustvariti finančno institucijo, ki bo v sredi med komunizmom in kapitalizmom skrbela za dobrobit "majhnega človeka" na materialnem in kulturnem področju. Na žalost je zob časa to prvotno nalogo zameglil in jo nadomestil s sedanjim sistemom, ki se resnično skuša uveljaviti kot samo bančna ustanova, katere namen je

ustvarjati čimveč dobička in so mu drugi namenili odveč. Stare odbornike so z leti nadomestili mladi ljudje, za katere bi trdil, da nimajo zadostnega znanja o združniškem gibanju in filozofiji. Zato ob 80. obletnici dr. Krekove smrti objavljamo, v prid tej mladi generaciji, v ANGLEŠČINI, izpis iz knjige: SLOVENIA THE LAND OF CO-OPERATORS, ki jo je napisal dr. Rudolf Čuješ, profesor na znani združni Univerzi v Antigonish, N.S., prvi predsednik H.P.J.E. Kreka. (Research center for Slovenian Culture) Morda bo branje poglavja o Kreku komu dalo misliti...

Janez E. Krek was born November 27, 1865 at Sv. Gregor. He was the first-born son of a teacher in Sodražica, Valentin Krek, and his wife Maria. His father died when Janez was only nine years old. His mother lived until 1903 and supported her family of six children by operating a small grocery and tobacco store. She was very pious and extremely charitable. In her home, there was always some food for the hungry and shelter for the needy. Charity characterized also her son Janez. Regularly, he gave away all his money for good causes and poor people. Whenever he discovered some dire need, after his own pockets became empty, he knew how to utilize the pockets of his friends who happened to be around. Nevertheless, he was aware that some poverty is institutionalized and that such poverty cannot be eliminated with private charity. In a speech in 1906 he said:

As we have individual poor people who have to be helped, so we also have poor societies, poor social groups, poor social strata, even poor nations. As it is the duty of Christian charity to help a poor man so it is the duty of the same Christian charity to help sick social groups... Social works of charity are even more meritorious than individual works because it is more valuable to help to lift from poverty a whole group or a whole nation than to enrich individual poor men with rich gifts.

Janez completed four grades of elementary school in Komenda and Skofja Loka. He continued his education for eight years at the classical college in Ljubljana. For the first three years, he stayed in Alojzjevišce (Aloisium), a Catholic room and board institution for students. Later he roomed with private families and to a large extent supported himself by tutoring poor students of better-off families. During this period he was more often hungry than not.

From 1884 to 1888 he studied theology in the diocesan seminary in Ljubljana. On July 23, 1888, he offered his first solemn mass at the Slovene national shrine "Mary Help of Christians" in Brezje. Twenty years later his former student Ludvik Dostal asked him to preach at his first mass. In accepting the invitation, Krek wrote the following:

On the 23rd of July it will be twenty years since my own first mass. I shall disclose to you, and to you alone, as the indulgence of the first mass, the secret where to look for the few successes I have - as it is said - in this my short working period... My first (mass) intention was: ad intentionem beatæ Mariæ Virginis. For me at least, the Dr.

Janez Evangelist Krek causal connection between this intention and the new young life in our country is beyond doubt.

Despite his great devotion to Mary, Krek knew very well where the real center of Christianity is. In his Addenda to Socializem he wrote:

The whole work of Christianity rests on love. Whoever does not comprehend this does not understand Christianity. Love is the highest. The whole social work is nothing but moral work based on knowledge of society; the whole social work is the application of known sociological laws in the service of Christian charity.

And in a speech in 1900 he said: "The Eucharist is the center of all social activities, the source of all social graces."

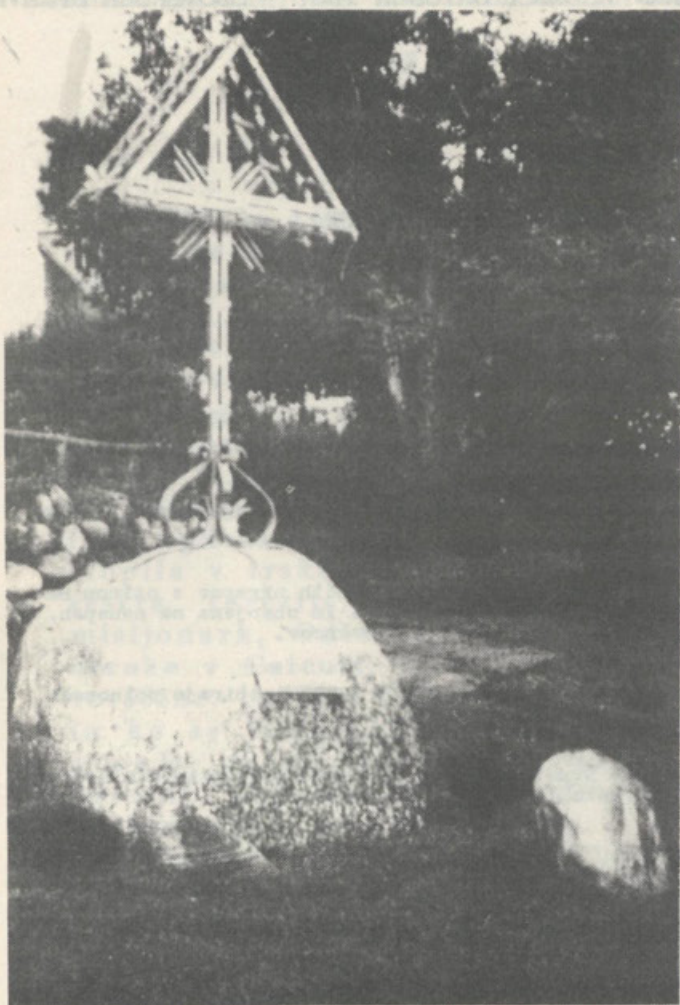
Because of excellence in his studies in the seminary, his bishop Jakob Missia, who later became cardinal, sent him to Augustineum in Vienna to continue his education. Augustineum was a special institution of higher education for Catholic priests from all dioceses in Austria. In addition to his regular theological studies he also learned the Czech, Polish and Ukrainian languages. He was also able to communicate in the remaining Slavic languages and mastered Italian, French, English and Hungarian. As a result, during his lifetime, he translated many literary and scientific works from those languages into Slovene.

In Vienna he became thoroughly familiar with the Christian social movement of the Austrian Catholics. In 1894 he was among the participants of the first social seminar, organized by followers of Vogelsang. His doctoral thesis "De characteribus et spiritu a. Pauli apostoli" (About the character and spirit of St. Paul the Apostle) is also indicative of his inclinations and activities. On May 7, 1892 he received his doctorate in theology.

YOUNG PRIEST ENTERS PUBLIC LIFE

For a few months he was an assistant priest in Ribnica. Then he was transferred to the Cathedral parish in Ljubljana and appointed lecturer of Scholastic Philosophy in the diocesan seminary. In 1895 he became full professor of Fundamental Theology and Philosophy. He also taught Sociology and Economics until 1907.

Dalje na strani 12.

DOMOBRANSKI KRIŽ
V MIDLANDU
ARHITETSKO DELO
G. Vilkota ČEKUTA

Kje nekateri živijo?
s strani: 4.

takratni profesorji še danes tam predavajo, sem prepričan, da študenti Pedagoške fakultete v Mariboru še vedno dobivajo povsem zmaličeno učno snov.

Še o "štajerski protirevoluciji". Ker te ni in ni bilo, ker je ni moglo biti, so konec leta 1943 in leta 1944 štajerski komunisti ponoreli in so si začeli ustvarjati umetno protirevolucijo. Nedolžne fante in može, ki so prihajali na Pohorje, da bi se borili proti okupatorju, so krivili, da so "plavogardisti". Strahotno so jih mučili, da bi iz njih izvlekli priznanje. Na desetine so jih

v nedeljo, 7. septembra, k božjepotni cerkvi kanadskih mučencev jezuitov in njihovih pomočnikov, ki so pred tristo leti prinašali vero domačim Indijancem ob jugovzhodnem delu Huronskega jezera.

Ontarijski Slovenci že več kot štirideset let obiskujemo ta sveti kraj in v molitvah križevga pota in sv. maši utrdimo vero in se pridružimo množici romarjev vseh narodnosti in jezikov, ki se tukaj zbirajo.

Naša romanja so znamenja zahvale za srečno rešitev iz težkih vojnih časov, spomin Vetrinja in slovenske Kalvarije, zvestoba slovenski katoliški tradiciji božjih poti.

Pri slovenskem križu se vsako leto spominjamo v trpljenje in smrt izdanih domobrancev in vseh žrtev komunistične revolucije na naši zemlji. V molitvi križevga pota in premišljevanju Jezusovega trpljenja se živo spominjamo naše Kalvarije, ko je v bolečinah in poniževanju umiral cvet naroda.

Železni pokopališki križ z Vstajim Kristusom v sredini se na visoki skali razpenja čez zeleno trato, ki s kamenjem omejena predstavlja našo domovino, zemljepisno zaznamovano z imeni grobišč. Dvanajst let stoji to znamenje smrti in vstajenja po zamisli Vilkote Čekute, ki je oskrbel tudi bronast Kristusov relief, delo kiparja Toneta Jemca.

Komemoracijo pri križu je vodil Ciril Pleško, sin pokoj-

pobili. Trupla so celo zažigali.....

Gospoda Sajevec in Štancar, kje živita!? Dr. Stanku Kocipru ne sežeta do gležnjev. On se je moral med vojno boriti za življenje in to pred takimi, kot sta vidva. Gospod Sajevec,

Romali smo v Midland...

nega pisatelja Staneta Pleškota, s sodelovanjem Blaža Potočnika in Križmanovih pevcev. Dr. Anton Drobnič je v svojem govoru poudaril, da slovenska država za vrnitev časti pobitim domobrancem ni še nič storila. Dokler vlada po mednarodnih zakonih ne razčisti slovenske preteklosti iz petdesetih let, ni pravna demokracija država in ne spada v novo Evropo. Na desetih božjih zapovedih bi morali temeljiti naravni in državni zakoni.

Dr. Peter Urbanc je med drugim omenil farne spominke plošče, ki bodo po Sloveniji stoletja spomin domobrancem in vsem žrtvam revolucije. Za spravo in odpuščanje je potrebno priznanje krivde. Dokaz velike moralne krize v Sloveniji je dejstvo, da od tisočev udeležencev revolucije ni ene osebe, ki bi bila obtožena ali priznala eno samo zločinsko dejanje iz tistih časov.

P. Tomaž Podobnik je s č. c. gg. Batičem Plazarjem in č. g. Vajglom iz Ljubljane daroval sv. mašo. Sporočilo nedeljskega evangelija, ki naj ga uvedemo v naše vsakdanje življenje - da bi znali poslušati, prav govoriti, da bomo bolj božji, boljši ljudje...

Ljudsko petje litanij Matere božje je mogočno odmevalo po cerkvi. Z božjim blagoslovom smo zaključili slovensko romanje v Midland.

Po sv. maši nas je p. Tomaž seznanil s položajem narodne-

Toronto, Kanada

ga svetišča sv. Jožefa v Ljubljani, ki se obnavlja in potrebuje pomoči. Romarji so se takoj velikodušno odzvali z nabirko.

Hvala Bogu in dragim gostom iz Slovenije za lepo vreme in prijazen obisk!

Pomagajmo obnoviti narodno svetišče

sv. Jožefa v Ljubljani

omenjate rovnice in krepelca (s katerimi naj bi tudi, kot pravite, meni razbili betico). Dovolj Slovencev za celo slovensko zgodovino ste jih pobili z rovnici in kepelci. Od Pohorja in širom po Sloveniji.

KORENINE JUGOSLOVANSTVA

Srbaki ministerski predsednik Pašić je bil leta 1914 na obisku v Rusiji in tudi v avdienci pri carju NIKOLAJU II. O razgovoru z njim je poslal obsežno poročilo srbski vladi v Beograd. Iz tega poročila izvemo, da se je omenjeni razgovor nanašal tudi na Slovence. O njih je bilo dobesedno rečeno naslednje:

"Nato je vprašal car, koliko srbohrvatov živi v Avstriji in kaj sedaj mislijo in hočejo? Odgovoril sem mu, da jih je šest milijonov in tudi povedal kje živijo. Pravil sem mu tudi o Slovencih, ki da gravitirajo k Srbohrvatom in da bodo prevzeli srbohrvatski jezik, ker je njihovo narečje slabo in kerso svojo narodno samostojnost že davno izgubili. Nato sem mu dejal, da se prav sedaj nahaja v St. Petersburgu nek Slovenec, ki hoče ustanoviti jugoslovansko banko in bi rad za svoj načrt pridobil ruske banke. Carju je bilo to zelo ljubo in je dejal, kako potrebno bi bilo, da bi se ruske banke čimbolj zanimale za slovanske dežele in da bi bilo zelo dobro, ako bi Hribar uspel s svojo mislijo." (prim. M. Bogičević: Die auswärtige Politik Serbiens 1903-1914, Bd I., Geheimakten aus serbischen Archiven, Berlin 1928/29.

Omenjeni Slovenec je bil ljubljanski župan Ivan Hribar, ki je bil že pred izbruhom prve svetovne vojne očitno zaupnik Srbije in

Rusije. Njegov obisk v St. Petersburgu je očitno rodil uspeh. Že leta 1916 so v Ljubljani ustanovili Ilirsko banko, ki naj bi poleg banke Slavije zastopala koristi panslovanstva in jugoslovanstva.

Še posebno pozornost pa zasluži Pašićeva napoved, da bodo Slovenci prevzeli srbohrvatski jezik, ker da je njih narečje slabo. S tega stališča je potem Beograd tako pod prvo kot pod drugo Jugoslavijo v podtalju vztrajno delal na tem, da bi Slovence kot narod spodkopaval in posrbil. Učbenik belgrajske univerze, torej na akademski ravni, nam še pod Titovo vladavino ne glede na vseprisotno zatiranje o bratstvu in enotnosti navaja naslednje:

"Izgleda medjutim, da izvesne jezičke činjenice stoje u vezi s određenim nivom civilizacije. Tako dvojina, koja se uporno održava kot naroda, sa slabo razvijenom civilizacijom izcezuva s napretkom civilizacije... Danas u Evropi dvojino čuvajo jos samo neki delovi litavskog, slovenskog idr., seljaštva, sa sorazmerno zaostalom civilizacijom, pa i tamo se ona sad gubi iz upotrebe." (prim. Uvod u uporedno proučavanje indoevropskih jezika, Naučna knjiga, Beograd 1965).

To je bilo natisnjeno sredi 60-ih let, ko je v Ljubljani prevzel urejanje slovnice

slovenskega jezika znani Toporišč, ustvarjalec jezikovne zmede, in ni naključje, da so v v slovenskih slovnicih kmalu zatem postavili dvojino za množino, odkoder bi v naslednjih izdajah kmalu izginila.

Vse to nam odkriva, da izničenje slovenkega jezika in pojugslovanjenje Slovencev ni bil namen le prve YU, oziroma šestjanuarske diktature kralja Aleksandra "Ujedinitorja" (1929), temveč že stare Srbije pri njenih osvajalnih načrtih in po drugi svetovni vojni tudi komunistične Jugoslavije.

Tako prva kot druga YU sta med Slovenci zpuščali številne jugoslovenarje, ki so si s hlapčevskim služenjem Belgradu in njihovim ciljem zagotovili poklicno karijero in osebno blaginjo. Do kdaj še? -erne.

UMRL P. BAZILIJ VALENTIN

V soboto, 26. julija je v bolnišnici sv. Vincenca v Melbourne za posledicami srčne kapi umrl slovenski frančiškan p. Bazilij Valentin. Pogreb pokojnega je bil 2. avgusta, vodil ga je ob navzočnosti mnogih redovnikov in redovnih sobratov melbournski nadškof George Pell. Iz Slovenije se je pogreba udeležil p. Ciril Božič, definitor slovenskih frančiškanov. P. Bazilij je 41 let deloval med Slovenci v Avstraliji. Četrto stoletja je bil urednik slovenske revije Misli.

Obletnica

Za 25. obletnico mučeniške smrti teološkega profesorja dr. Lambert Ehrlicha je GLAS kulturne akcije v Buenos Aires dne 7. maja 1967 objavil priložen članek prof. Srečka Baraga, pionirja slovenskih šol v Trstu po 2. svetovni vojni.

Profesor Baraga ni ravno izhajal iz "Ehrlichovega kroga", zato je njegovo pričevanje toliko več vredno.

Ker še vedno nismo dosegli našega cilja postaviti spomenika mučeniku Ehrlichu, izrabljamo tudi to priliko, da s priloženim člankom ohranjamo to idejo živo in po rimskem senatorju Kato-nu st. ponavljamo: CETERUM CENSEO MONUMENTUM ESSE AEDIFICANDUM!

**DR. LAMBERT EHRLICHU V SPOMIN, dr.
Srečko Baraga:**

Letos bo preteklo petindvajset let, odkar je v človeku poosebljena, od političnega sovraštva prežeta surova sila nasilno uničila življenje brez dvoma enega najbolj zavednih in globoko vernih Slovencev, kajti 26. maja 1942 zjutraj je bil na cesti zahrbtno ubit dr. **LAMBERT EHRLICH**.

Prav je, da se po tolikih letih pravilno oceni delo tega velikega moža in primerno proslavi njegov spomin, vendar se ne morem znebiti vtisa, da se v izseljenstvu in doma menda tudi proslavljajo dogodki in osebnosti samo zato, da ne bi bili pozabljeni živi, ki iz teh proslav kujejo svoj politični kapital. Če to ne bi držalo, potem pa ne morem razumeti, zakaj proslavljajo posamezne skupinice samo nekatere dogodke in samo nekatere osebnosti, nihče se pa ne spomni zelo pomembnih in važnih osebnosti, katerih pomen izvira neposredno iz dogajanj celokupnega slovenskega občestva. Ne bom našteval ob tej priložnosti ne dogodkov in ne osebnosti, katerih število gre v stotine in stotine, pač pa sem mnenja, da bi morala vsaj ob taki priliki nastopiti tako ali drugačno osrednje telo in prevzeti pobudo v svoje roke in vse Slovence v tujini združiti ob svetlih točkah naše zgodovine in tako dokazati, da smo, po besedah sv. pisma, vsi eno. Lambert Ehrlich bi gotovo zaslužil, da ga enotno proslavi vsa slovenska izseljenska skupnost.

UNIV. PROF. DR. LAMBERT EHRLICH

Pokojnega dr. Ehrlicha sem spoznal v osrednji in tedaj najmočnejši katoliški dijaški organizaciji Razor, katere član sem postal v šolskem letu 1921-22 in kmalu sem stopil v odbor kot vodja naraščaja. Takrat je bil predsednik Razora eden najbolj delavnih in sistematičnih organizatorjev srednješolcev Bogomil M. Remec. Razor je imel vsako soboto zvečer sestanke s predavanji v tretjem nadstropju Jugoslovanske tiskarne, kamor so prihajali predavati katoliški javni delavci in katoliški starešine. Remec, katerega oče in stric sta bila vidna delavca, je najbrž po nasvetu obeh povabil vsako soboto drugega predavatelja. Tam sem prvič videl tudi dr. Ehrlicha. Ni bil velike rasti. Bil je zelo lepo obložen, imel je živahne in elegantne kretnje, bister in prodoren pogled, prijeten tenorski glas, s katerim je mirno in jasno podajal svoje misli. Predaval je o Afriki, posebej o misijonskem delu v Ugandi. Pozneje je še predaval in vem samo to, da je bilo o mednarodni politiki in Slovincih. Prijatelj Remec je imel navado, da je določil predmet predavatelju. Kmalu po odhodu Remca sem postal predsednik Razora jaz in za predavatelja sem vabil večinoma iste predavatelje, ki so hodili že preje predavat. Predavatelji so bili razdeljeni po strokah in načinu predavanja. Doktor Ehrlich je spadal v višjo kategorijo, ki se je pečala predvsem s političnimi in moralno načelnimi vprašanji. Moja navada je bila, da sem izrazil predavatelju željo, o čem naj bi predaval in tako sva skupno določila naslov predavanja. In kadar sem šel v stolno župnišče na stanovanje dr. Ehrlicha, me je on podrobno izpraševal o tem in onem in pazljivo poslušal in se zanimal za vsako malenkost. Navadno se je oblačil in kam odpravljaj, toda sledil je razgovoru. Nikdar ni ugovarjal, ampak vedno samo vpraševal. Sedaj šele uvidevam, da se je on v tistih letih šele pripravljaj za voditelja dijakov in zato je verjetno hotel imeti jasno sliko o takratnem dijaškem življenju in prodreti globlje v dušo mladega dijaka.

Tedanja katoliška dijaška organizacija ni bila na dobrem glasu pri starešinah, ker so vsi živeli v „starih daljnjih časih“ in se jimje zdelo vsako naše delo revolucionarno. Dr. Kotnik mi je pripovedoval, da se je po premetitvi iz Kranja v Ljubljano pripravljaj za prevzem pokroviteljstva Razora, pa so ga svarili, naj pusti dijače, ker da bo doživel razočaranje, nevhvaležnost in blamažo, češ da smo bili bolj divjaki kot pa dijači.

Verjetno, da dr. Ehrlich zaradi tega posplošnega mnenja ni izgubil vere v mlade dijače in se je pripravljaj, da ga povede po novih potih iz takratne družbene mlačnosti in nenačelnosti. Dokler sem bil predsednik Razora in pozneje Dijaškega cila, sem vsako leto vsaj dvakrat prosil dr. Ehrlicha za predavanje. Zelo rad je prišel med nas in skoraj bi rekel, da se je prav očetovsko zanimal za nas, toda takrat kakšnega organizatoričnega dela in nasveta nisem opazil pri njem.

Leta 1927 sem odšel na univerzo v Belgrad in z dr. Ehrlichom nisem imel nobenih stikov. V šolskem letu 1930-31 pa sem se zaradi družinskih razmer vrnil v Ljubljano z namenom, da zadnja dva semestra končam v Ljubljani s trdnim namenom, da se v organizacijsko dijaško delo ne bom spuščal. Pa je prišlo drugače.

Na ljubljanski univerzi je vladalo med slušatelji apatično vzdušje zaradi volitev v vrhovno vseučiliško dijaško organizacijo, ki so se vršile vedno na podlagi strankarske politične pripadnosti slušateljev. Ker je zaradi tega vrhovna organizacija slušateljev padla v idejno in organizacijsko sterilnost, se je pojavila želja, da se izvedejo volitve v vrhovno organizacijo preko ntrokovnih fakultetnih društev. Občni zbor društva slušateljev filozofske fakultete je mene izvolil za delegata filozofov v pripravljajni odbor, ki je v sporazumu s tajništvom univerze to organizacijo volitev pripravljaj. Takrat sem se zopet srečal z dr. Ehrlichom, ki je bil med tem že postal pokrovitelj Akademске zveze katoliških akademikov. Kot tak se je seveda živo zanimal za vse priprave na univerzi, vendar pa ni skušal prav nič vplivati na razvoj dela, ker so takrat mnogi mislili, zlasti liberalci, da iz vsega tega ne bo nič. Po temeljitih pripravi in izvedbi dela smo na prihodnji občni zbor prišli katoliški akademiki s tričetrtinsko večino delegatov. Ustanovili smo Zvezo slušateljev ljubljanske univerze, katere prvi predsednik sem postal jaz, za podpredsednika pa je bil izvoljen takrat še zelo razgibani Marjan Breclj. Žal pa za menoj ni bil nikdar več izvoljen za predsednika noben katoliški akademik in ZSLU jo pozneje vseučiliška oblast razpustila.

Takoj po moji izvolitvi sem odšel na stanovanje dr. Ehrlicha, kjer smo sestavili tudi poročilo za Slovence. Ko sem poročal o vsem, kar smo naredili katoliški akademiki, je bil popolnoma presenečen, toda zadovoljen, skoraj razigrano vesel.

Dasi kot predsednik ZSLU nisem bil vezan udeleževati se sej Akademске zveze, sem se teh redno udeleževal, ker je to dr. Ehrlich želel. Opazil sem, da se je dr. Ehrlich v letih moje odsotnosti mnogo spremenil, kar se tiče dijaških organizacij. Nakazoval nam je smernice in pota ter dajal vzpodbude za načrtno delo. Takrat sem zelo veliko občeval z njim. Postal je že središče katoliškega dijaškega delovanja.

Žal pa, da sem jaz odšel v naslednjem semestru zopet v Belgrad, kjer sem postal začasni poslovodeči podpredsednik Pobratimstva, to je vrhovne jugoslovanske akademске organizacije in se z dr. Ehrlichom nisem videl več. Službena pota so me vodila daleč od centra, kjer je on razvijal svoje organizacijsko delo. Živo sem spremljal vse njegove pobude, ki so se pojavljale v katoliškem političnem taboru, kjer pa, žal, ni naletel na odobravanje.

Dne 26. maja 1942 sem imel dopoldanski pouk na prvi državni gimnaziji v Ljubljani. V odmoru je nastal v profesorski zbornici čuden nemir, šepet, skoraj molk in izogibanje vsakega razgovora med profesorji. Slutil sem, da se je zopet nekaj zgodilo, toda nisem povpraševal kot tudi drugi profesorji niso. Osupnil sem pa, ko je eden izmed kolegov, ki ni bil po rodu Slovenec, dovolj glasno in ogorčeno vzkliknil: „Če se taki moške ubijajo, potem se vse neha! Nihče mi ne bo rekel, da je bil doktor Ehrlich izdajavec! Jaz ga poznam dobro! On je bil velik Slovenec.“ Govornik je bil Rus po rodu.

Nihče ni spregovoril niti besedice. Vso smo se porazgubili iz zbornice in odšli čimprej vsak na svoj dom. Sedaj sem šele točneje izvedel, da je naročeni morivec pred Ljudskim domom ustrelil dr. Ehrlicha in da so ženske molile ob mrtvem truplu in namakale svoje robce z mučeniško krvjo pokojnika.

Smrt dr. Ehrlicha me je navdala z grozo. Ker sem ga tako dobro poznal, si nisem mogel razložiti take smrti, katere ni mogoče opravičiti z nobenimi utemeljitvami. Danes je, vsaj mislim, vsakemu poštemu jasno, da ni bila potrebna ne samo Ehrlichova, temveč sploh nobena slovenska smrt, ker bi bil izid tudi brez počestnega ubijanja enak današnjemu. Do tega prepričanja pa se slovensko omrežen in idejno zastrupljen človek nikdar ne bo dokopal, zato ga bo usoda tepla še naprej z gorjačo narodne krivice. Dr. Ehrlich je bil z dušo in telesom Slovenec, globok vernik in dobrega srca, mehka in blaga duša. Vkljub vsemu dokazovanju raznih pisunov tega ali onega kova, ni mogoče odobravati njegove smrti, češ da je bil narodni izdajavec.

Ko so Italijani v letu 1942 zaprli neke profesorje, je bil zaprt z naše gimnazije tudi profesor Uroš Kraigher. Pokojni dr. Ehrlich je posređoval zanj in je bil vrnjen na svobodo. Ko so se nekateri kolegi čudili, da dr. Ehrlich posređuje za odkritega komunista Uroša Kraigherja, je on odgovoril, da je Kraigher tudi Slovenec in da je vedno treba pomagati vsem Slovincem. To kaže, da je imel za vsakega Slovenca dobro srce, za plačilo pa je dobil kroglo v glavo. V tistih divjih časih ni bilo nič lažjega kot nakopati si očitek in krivičen vzdevek „narodni izdajavec“.

Dr. Ehrlich je imel samo eno napako, katere žrtev je tudi postal. Ker je bil zaveden Slovenec in globok vernik, je trdno veroval, da bo zmagalo dobro nad zlom in pravica nad krivico. Leto 1918 mu je prineslo bridko razočaranje, ki mu ga je povzročila namišljena mednarodna pravica; leta 1942 pa mu je prineslo mučeniško smrt, s katero ga je obdarila za vse njegovo požrtvovalno delo ljudska pravica lastnih bratov.

Dalje na stran 10

Romanje na Sv. Višarje.

Prvo nedeljo v avgustu je bilo vsakoletno romanje na Sv. Višarje. Slovenci so se ga udeležili v velikem številu. Med romarji je bil tudi slovenski škof in Metropolit dr. Franc Rode. Pred mašo je imel najprej predavanje. Govoril je o slovenski problematiki, ki še vedno ni rešena, "vendar jo bomo rešili, ker jo moramo in jo lahko".

Lahko bi rekli, da se je tema predavanja ujemala z idejo dr. Lambert Ehrlicha, ki je na tem kraju že davnega leta 1931 svojim študentom govoril o tem, kakšna je naloga Slovencev na ozemlju, kjer živimo.

Ideja prof. Ehrlicha, t. i. višarsko slovenstvo se je preko njegovih učencev, najbolj prek pisatelja Cirila Žebota, širila predvsem med slovenskimi izseljenci. LAHKO REČEMO, DA JE IDEJA O DRŽAVI PRIHAJALA V SLOVENIJO IZ TUJINE IN V ODLOČILNEM TRENUTKU ZMAGALA. IN ZAHVALA ZA TO, DA IMAMO DANES SVOJO DRŽAVO, GRE TUDI PROF. EHRLICHU."

Pohvalne besede, ki jih tisti, ki smo bili pri tem udeleženi, sprejemamo s hvaležnostjo in veseljem.

Na vrhu Višarij

Od leve na desno:
(sredi 1930, ih)

Albin (nečak), Berden, Čuješ, Ela (neč. ja), Tepež, Ehrlich, Zebot.

OBLETNICA

Nadaljevanje s str. 9

Pokojni dr. Ehrlich tudi v lastnem taboru ni našel razumevanja in večkrat tudi ne odobravanja za svoje delo. Ker sem imel priložnost spoznati ga iz neposredne bližine, menim, da je nedopustno vsem in vsakemu delati kompromise na račun njegove mučeniske prelite krvi s tistimi, ki so to mučenisko kri prelili in to tudi hoteli in bodo taka dejanja ponavljali, kadar jim bo to narekovala korist njihovega sistema. Dr. Ehrlich je hotel res prinesiti v katoliške dijaške organizacije novega duha, hotel jih je evropeizirati, toda moti se tisti, ki bi hotel iz tega sklepati, da bi šel dr. Ehrlich v boj s starinskimi nazori tako daleč, da bi zašel proti volji ortodoksni politikov tudi v kakšno disidentstvo. Tega dr. Ehrlich ne bi nikdar storil, ker je bil visoko kulturno izobražen in duhovno zelo discipliniran človek. On se je tudi po svoji zunanosti zelo ločil od tedanjega slovenskega provincializma, zato si nihče med nami ne more lastiti njegove duhovne dediščine.

Noben Slovenec, ki misli in čuti slovensko, ne bo mogel nikdar opravičiti njegove smrti, kajti takrat ko je on zastavil vse svoje telesne in duševne sile samo v dobrobit in rešitev slovenskega naroda, je bila v Londonu še vedno legalna, mednarodno priznana jugoslovanska vlada, ki je še vedno predstavljala tudi Slovence. In ni pravno osnovanih dokazov, da bi bil dr. Ehrlich, ki je nedvomno priznaval načelo legitimne kontinuitete, zagrešil v tistem času kakšno koli dejanje, ki bi ne bilo v skladu z jugoslovanskimi državnimi zakoni, s politično etiko, z moralo in s slovensko narodno castjo. Zato je nujno, da se ob tej obletnici poudari, da je dr. Ehrlich predvsem narodni mučenik, ki si je s svojim delom zaslužil čast in vso reprezentativnost katero mu je ves narod kot svojemu zaslužnemu borcu dolžan priznati, in da ga je v Ljubljani ubil morivec po nalogu mednarodnega komunizma. Kdor tega noče ali si ne upa primerno poudariti, bo samo povečal tragiko njegove smrti in naše usode, ko se v svoji politični kratkovidnosti upogiba tistim, ki si iz preračunanosti ne žele "hrupnih" proslav; tudi ne more biti podan pravi izraz veličini njegove žrtve, če se proslavi njegovega spomina prisoja samo svetniški pomen, ne pa narodno mučeniški poudarek, ker se s tem zatemejuje tisti ideal, za katerega se je pokojni dr. Ehrlich najbolj boril ravno iz ljubezni do slovenskega naroda.

Naj bo tako ali drugače, jaz, ki sem imel priložnost opazovati pokojnika iz neposredne bližine in občudovati izredno plemenitost njegovega srca, se mu s temi skromnimi vrsticami oddolžujem z vzklikom:

"Naš narodni mučenik, večni pokoj Tvoji mučeniski duši! Tvoja mučeniska smrt pa nam bodi trajna svetla luč, ki naj nas vodi k uresničevanju ideala, za katerega je namočila slovensko zemljo Tvoja plemenita mučeniska prelita kri zaradi obsodbe in zavračanja komunizma, ki še danes tlači našo domovino".

IZ DNEVNIKA MIRKA GERATIČA
PRVEGA UREDNIKA SLOVENSKE DRŽAVE.

22. junija 1949 zapustili taborisce v Spittalu-Avstrija, da odide v ZDA

30. junija 1949 v Grohn, nato v Bremen 19. julija ob 11:AM izkrcal v New Yorku. Istega dne odpotoval v Barberton, Ohio, kjer svetnik Merkun predlagal izdajanje časopisa "Slovenska pravica"

Prvi teden v januarju 1950 izšla prva številka "Slovenske Pravice" na 12 straneh. Izdaja označena December 1949. Izšlo je 6 števk. Majska in junjska sta izšle v Chicagu.

Julija 1950 je sedma številka S.P. postala prva številka SLOVENSKE DRŽAVE.

Dne 19. julija 1950 oddal rokopis za prvo številka S.D. List je izšel 27. julija 1950.

28. julija je bil sestanek v Južnem Chicagu v zadevi "Slovenska Država."

Navzoči so bili, po Geratičevem dnevniku: Minorit p. Mirko Godina, p. Klavdij Okorn, OFM, p. Kalist dr. Langerholz, dr. Palež, dr. Humar in Geratič. Po osebni izpovedi x.-a, ki je bil tudi na sestanku stabilna navzoča še Slavko Novak in dr. Ludvik Leskover.

Prva številka S.D. je v Toronto-Kanada izšla 20. aprila 1954.

P.S.

Dr. Ciril Žebot je v okrilju Akcijskega Odbora za zedinjeno in suvereno slovensko državo, v Rimu izdal dve številki Slovenske države. Prvo datirano 1. maja 1946, drugo pa 15. oktobra istega leta. V obeh je propagiral idejo svobodne Julijske države s Trstom in združenim slovenskim ozemljem.

Odbor je poslal tudi spomenico zunanjim ministrom Anglije, Francije in ZDA pred junijsko konferenco v Parizu, v kateri je zagovarjal tržaško-julijsko področje, skupno z Združeno Slovenijo, v skupni suvereni državi. Nekateri slovenski sodobni pisci najnovejše slovenske zgodovine v Ljubljani so mu to v naivnosti zamerili, češ da razdira Jugoslavijo. Kaj je ne bo, če je pa predlagal potencialno alternativo. Akademiki bi morali to razumeti!

PISMA UREDNIKU

V Sloveniji narašča zanimanje za Karantanijo med mladimi. Stari jugoslovanski aparat to čuti in poskuša vse, da bi to idejo, izročilo slovenske državnosti zatrl. Zlasti se simbol karantanskega panterja, ki se vse bolj uveljavlja med javnostjo.

Celo udbaški tednik Nedeljski dnevnik, zaradi senzacije, ni mogel mimo tega, in je 17.8. objavil risbo karantanske zastave s pantarjem. Vse to bi bil vesel, če bi poslane prispevke po možnosti objavili v Slovenski državi. Vas list je vstrajal na ideji slovenske državnosti že od tistih časov ko so v slovensko samostojno državo verjeli le največji idealisti. Pa se je vendar uresničila.

Naj list sedaj nadaljuje s slovensko državno idejo, ki jo skušajo privrženci in plačanci nekdanjega aparata prav po akademsko ovreči. Slovenska država je prav zaradi državnostne smeri dragocena, in so ji prav zato menda že naredili konkurenco. Vi pa vstrajajte na začrtani poti. Mesečnik se je s svojo državno idejo že zapisal v slovensko zgodovino in mora na tej ideji vstrajati tudi v prihodnje. SLOVENIJA KLJUB NEODVISNOSTI ŠE NI SVOBODNO IN DEMOKRATIČNO ZADIHALA.

Priateljski pozdrav J.S.

Karantanski svetniki
s strani: 5

na krajevno raven.

Po prevladi nemškega nacionalizma v Avstriji pa mu kljub temu niso dali miru. V nadrobni "študiji" ga je zgodovinar Eisler leta 1907 razglasil kot izmišljotino, kar se je potem ponavljalo skoraj do danes. Leta 1992, meseca januarja, pa so v Millstattu odkril ostanek Domicjanovega nagrobnika, in njegov obstoj je bil s tem dokončno potrjen.

Iz karantanskih časov se je med Slovenci ohranilo češčenje sv. Eme (ali Heme), ustanoviteljice samostana na Krki (+1045), ki je bila razglašena kot svetnica leta 1938. Vsa stoletja so slovenski romarji hodili tudi k bl. Lihardi (ali Hildegardi oz. Agati) na Kamen v Podjuni. Ta blažena, umrla ok. 985, je bila mati sv. Albuina, škofa v tirolskem Brixenu (+1006), ki so ga tudi častili kot karantanskega svetnika. Posvečena mu je cerkev v Koroški Beli in kapela na blejskem gradu.

Vse te osebnosti zaslužijo, da se jih slovenski ljudje ponovno spomnimo in se k njim zatekamov naših priprošnjah. Vsak narod potrebuje ne le svoj zgodovinski, temveč tudi krščanski spomin.

J. Šauli

Hranilnica in Posojilnica
Slovenia Parishes Credit Union

Offering you a full line of banking services.

725 Brown's Line, Etobicoke M8W 3V7
Phone 416 255-1742 Fax 416 255-3871
Monday, Tuesday, Wednesday 9:30 a.m.-4:00 p.m.
Thursday, Friday 9:30 a.m.-7:30 p.m.
Saturday 9:00 a.m.-12:00 noon
618 Manning Ave., Toronto M6G 2V9
Phone 416 531-8475 Fax 416 531-8533
Monday 12:00 noon-4:00 p.m.
Tuesday, Wednesday 10:00 a.m.-4:00 p.m.
Thursday, Friday 10:00 a.m.-7:30 p.m.
Saturday 9:00 a.m.-12:00 noon
23 Delawana Drive, Hamilton L8E 3N6
Phone 905 578-7511 Fax 905 578-5130
Thursday 3:30 p.m.-7:30 p.m.
Friday 12:30 p.m.-7:30 p.m.
Saturday 9:00 a.m.-12:00 noon
Dom Lipa, Toronto
Wednesday 3:00 p.m.-4:00 p.m.
Kdor še ni član, naj postane!

Slovenska Hranilnica in
Posojilnica Janeza E. KrekaJohn E. Krek's
Slovenian Credit Union

747 Brown's Line
Etobicoke, Ontario M8W 3V7
tel: (416) 252-8627
Monday 10 am - 4 pm
Tuesday 10 am - 8 pm
Wednesday 10 am - 4 pm
Thursday 10 am - 8 pm
Friday 10 am - 9 pm
Saturday 9 am - 12:30 pm

646 Euclid Avenue
Toronto, Ontario M6G 2T5
tel: (416) 532-4746

Tuesday 11 am - 7 pm
Thursday 11 am - 7 pm
Friday 10 pm - 8 pm
Saturday 10 am - 1 pm

JEK
SLOVENIAN CREDIT UNIONCanada's first
Slovenian Credit Union

S E R V I C E S

- Chequing
- Savings
- Term Deposits
- RRSP
- RRIF
- Loans
- Mortgages
- Line-of-Credit
- Master Card
- Banking machine card
- Travel Insurance
- Travellers Cheques

POVERJENIKI ZDOMSKIH ČASNIKOV in revij so se zbrali 31. avgusta v Slovski hiši. Pobudo je dal predsednik ZS g. Marjan Loboda. Blagoslovil jo je s sv. mašo prelat Škrbec, urednik "Duhovnega življenja". Poverjenike je s pismom pozdravil starosta zdomskih časopisov, časnikar g. Slavko Skoberne, vstrajni sodelavec in člankar v Slov. Državi", Svobodni Sloveniji in v reviji "Tabor"

Pred 45 leti so se precej časa zbirali v hiši Rantove družine prof. Verbič (Slovenska pot), prof. J. Kessler, Pavle Rant, Hafner, dr. Tine Debeljak, J. Krošelj, g. Košiček, in Skoberne Slavko. Bog jim je preprečil, da bi ustanovili Novinarsko društvo.

V SPOMIN G. JOŽETA SNOJA

Meseca avgusta enkrat smo prejeli pismo iz Ljubljane od nečaka pok. J. Snoja (dr. Alojzij Snoj, župnik pri Sv. Družini v Mostah) z žalostno novico: Dopoldne 1. julija je v župnišču v Ljubljani v 86. letu starosti umrl letošnji biseromašnik Jože Snoj.

Priljubljeni duhovni vodja naše študentske skupine v Bologni je bil velike pokončne postave, moder krepostnik - asket, nezahteven, obziren, potrpežljiv, strpen, priazen in radodaren. Iz njegovih velikih modrih oči je sijala iskrenost. Vse te izrazite lastnosti so ga napravile idealnega duhovnika, ki je z ljubeznijo služil svojemu Bogu, Cerkvi in župljanom.

Jože Snoj je bil rojen 19. novembra 1911 v rudarskem kraju Zagorje ob Savi. Bil je sedmi od 12-ih otrok uboge toda verne družine. Dva duhovnika in dve redovnici je dala ta družina Sloveniji, katero je g. Snoj tako ljubil. Leta 1926 se je v Ljubljani vpisal na Klasično gimnazijo in tam maturiral 1. 1933. Ker na skromni domačiji ni bilo možno vzdrževati 2 študenta (njegov brat Venceslav je že študiral in bil posvečen v duhovnika 2 leti pred njim) si je moral Jože sam pomagati skozi življenje z inštrukcijami, jedel pa je največkrat kar na frančiškanski porti med berači. Po maturi je vstopil v Ljubljansko bogoslovje in bil posvečen v duhovnika 4. julija 1937 istočasno s kasnejšim škofom Stanislavom Leničem. Po opravljeni vojaški službi v Užicah 28. februarja 1939 leta je že naslednjega dne nastopil službo kaplana v Trzinu pri kasnejšem škofu Antonu Vovku. 6. maja 1941 se je se zadnji čas umaknil nemški aretaciji in skupaj z župnikom L. Žitkom pribežal v Ljubljano, kjer ga je tedanji škof Rožman nastavil za kaplana pri Sv. Jakobu v Ljubljani; in tam je ostal do 6. maja 1945, ko si je z mnogimi Slovenci izbral usodo begunca v upanju, da se bo kmalu vrnil domov.

Ustavil se je na Koroškem, potem pa z mnogimi drugimi begunci odšel v Italijo. Najprej je bil v taborišču Servigliano, potem je odšel v Rim in od tam v Bologno. Po treh letih je odšel v San Diego v Kalifornijo, kjer je že po dveh mesecih pridigal v angleščini. Najprej je bil kaplan pri župniji Our Lady of Guadalupe v Chino, potem pa v Coroni v župniji Sv. Edvarda. S pomočjo drugih Slovencev - laikov in duhovnikov je začel vabiti na vsakoletne šmarnice, ki se še danes nadaljujejo. V Loma Lindi je postal župnik in zgradil novo cerkev v čast sv. Jožefa Delavca, ki je bila posvečena 1. 1959, kjer je ostal do 1971 ko je postal župnik pri Sacred Heart v Etiwandi. Tam je bil župnik vse do 1983, ko je stopil v pokoj in ostal na župniji kot "Pastor Emeritus". Tam je

tudi vodil osnovno šolo, imenovano po našem svetniškem Antonu Martinu Slomšku. Otroci v tej šoli so dnevno molili za beatifikacijo A.M.S. za katero je Jože srčno želel, da bi jo dočakal. Bog pa je odločil drugače - dočakal jo bo v nebesih.

1. avgusta 1994 je zapustil Ameriko in se po dolgih letih vrnil v ljubljeno Slovenijo, kjer je pri nečaku v župniji hotel ostati in delati kot duhovnik-kljub temu, da je bil skoraj popolnoma slep, je vsak dan maševal in bil na voljo vsakemu v spovednici. Veliko je molil, še posebej k Mariji in se tako pripravljaval na srečanje z Odrašenikom. 15. junija je še obhajal biserno mašo v Mostah, v Zagorju pa je bil navzoč le v duhu.

Na ljubljanskih Žalah ga je 4. julija pospremilo k večnemu počitku 35 duhovnikov in veliko število vernikov iz Ljubljane, Zagorja Trzica in še iz Amerike. Pogrebni obred in mašo je opravil ljubljanski nadškof dr. F. Rode. Z apostolom Pavlom je rekel pokojni Jože: "Dober boj sem dobojeval, tek dokončal in vero ohranil. Odslej mi je pripravljena krona pravice."

Dragi gospod Snoj, prosite za nas vse nebeškega Očeta, naj nam nakloni veselje ponovnega srečanja. Počivajte v miru, v molitvi pa ostanimo združeni. Vaši Bolognski študentje.

P.S. V nekem pismu mi je pred tremi leti napisal da je preživel najlepša leta v življenju v Bologni kot duhovni vodja študentov.

Marija Kuk

ODŠLI SO

Stane Ulčar umrl 5. okt. 1997

Bela žena Smrt vse prepogosto pobira naše rojake in rojakinje v Torontu, tako je pobrala 5. okt. 1997 znanega kulturnega delavca in pionirja slovenske župnije v new Torontu, staneta Ulčarja rojenega v Homcu na Gorenjskem leta 1919. Kot mladenič se je zaposlil pri blagovni trgovini Sovan v Ljubljani in bil aktiven pri katoliških organizacijah. Ker je bil odločen protikomunist se je v letu 1945 podal na Koroško v begunstvo z ostalo množico vernih Slovencev. Znan po poštenosti in iskrenosti je v taborišču Keklerberg bil postavljen za glavnega kuharja, nato pa tudi za šefa kuhinje v Steinfeldu, kjer je bilo več Slovencev zaposlenih pri lesni industriji. Poročil se je s Francko Zlate, emigriral v Kanado, delal na kmetiji ter po enem letu kontrakta se za stalno naselil v Torontu. Z ženo sta imela pet otrok, eno hčerko in štiri sinove, zaposlil pa se je v tovarni Christie kjer je delal do svoje upokojitve. V letu 1972 mu je umrla žena Francka ki mu je pustila mlade sinove, katerim je bil mnogo let oče in mati. Globoko veren je prebolel tudi te tragedije, sodeloval je pri ustanovitvi slovenske župnije v New Torontu, bil vedno aktiven pri cerkvenih odborih in pomagal vsepovsod kjer je bil potreben pošten človek. Pri številnih pogrebi je vedno pomagal z ozvočenjem na pokopališčih, ko je duhovnik molil za pokojne. Ob njegovem pogrebu mu je ob grobu spregovoril njegov prijatelj Blaž Potočnik, predsednik društva Tabor, ki ga je poznal še iz mladih v Ljubljani. Slovenska skupnost bo zelo pogrešala Staneta Ulčarja, ki se bo sedaj spočil v grobu ob pokojni ženi Francki. Hčerki Majdi in družini ter vsem štirim sinovom ter njihovim družinam pa naše iskreno sožalje! Dragi Stane, mirno počivaj v kanadski zemlji!

Tvoj prijatelj Blaž Potočnik

Pahulje Janez, umrl 10. sept. 1997

Pahulje Janez se je rodil v Prigorici, Dolenja Vas pri Ribnici leta 1917 v družini sedmih otrok. Kot mladenič se je izučil zidarske obrti in kot zidarski mojster tudi nadaljeval s to obrtjo večji del svoje emigracije tudi v Kanadi, kamor se je preselil v letu 1948. Med revolucijo se je pridružil domobrancem in ostal zvest svojim načelom prav do smrti. V Torontu se je poročil z Zinko Oven iz Gaberja pri Dobrovi ter imel tri otroke, eno hčerko ter dva sinova, ke so vsi zelo aktivni pri slovenski skupnosti v Torontu. Pred 28 leti so mu zdravniki zaradi bolezni odrezali eno nogo, po 15 letih pa še drugo in tako je moral skrbna žena voziti Janeza stalno na vozičku. Ko se je ustanavljala slovenska župnija in so župljani-obrtniki zidali cerkev in dvorano je tudi Janez prisrčno prispeval kot zidar pri prostovoljnem delu. Za vse to nesebično delo ga bo Bog gotovo bogato poplačal. Zadnje mesece je veliko trpel in Bog ga je rešil tega trpljenja 10. sept. 1997, ko je mirno zaspal v bolnici. Ženi Zinki otrokom in njihovim družinam naše iskreno sožalje!

B. Potočnik

Č.g. Karel Wolbang, C.M. navdušen in delaven misijonar v Philadelphiji v ZDA umrl 10. oktobra popoldan.

6. oktobra nas je v Pensilvaniji za vedno zapustil č.g. Jože Cvelbar. Tudi on je odšel po plačilo za svoje delo.

V Torontu je 20. oktobra umrl g. Franc Mehle, bivši zavedni domobranec in velik prijatelj lorda Tostoja.

STANE STRAŽAR-ŽUPNIJA DOB

V junijski št. S.D. smo poročali o plodovitem ljudskem zgodovinarju Stanetu Stražarju, ki je napisal 14 knjig, osredotočenih okoli župnije DOB pri Domžalah. Ker takrat radi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti večji del pisateljevega pogovora z g. Jožetom Zadravcem, dopisnikom Družine, danes s tem pogovorom nadaljujemo. Hvala Družini!

Ni ni težko, kar človek rad počne. Ko se mu oko ozira nazaj, v čase otroštva, se odkrije, kako ga je že takrat nekaj gnalo, da si je s posebnim zanimanjem ogledoval stare knjige, podobice, časopise.

Dobro se niti ne spominjam, kdaj sem v sebi odkril to žilico, kdaj se me je ta reč prijel. Videl sem očeta, kako rad je segel po knjigi ter bral in bral. Da bi pa tudi kaj napisal, ne, to mu ni »ležalo«. V spominu imam knjigo Ukrajina joka. S slastjo jo je bral, ker je tudi sam hodil po ruskih stepah, ko je bil na fronti. Pripovedoval mi je o življenju v prostrani Rusiji.

Nekoč mi je prišla v roke knjižica Drobtinice škocjanske sosese (60 strani), napisal jo je kaplan Leopold Podlogar. To je bilo zame najzanimivejše branje: zgodba o Turkih, ki so pustošili tod v letu 1671, pa zgodba o domačinih, ko so se na dan sv. Marjete, bilo je v letu 1616, kregali zaradi mostu. Tako branje me je, otroka, pritegnilo, da se mu nisem mogel upreti. Iz novejših časov me je pritegnila zgodba o bojih na Studencu pri Dobu, kjer je sedaj poletno gledališče, podobno kot Križanke v Ljubljani. Partizani so napadli, izživali, Nemci so se maščevali nad ljudmi. Tudi moj sošolec jo je tam skupil. Zbral sem podatke, gradivo, pričevanja. Nastala je igra: Gledališče pod kozolcem (114 strani); uprizorjeni so ji domačini z zanimanjem prisluhnili.

Ko se je začela druga svetovna vojna, je Stane imel za sabo le pet

razredov osnovne šole; po koncu vojne je obiskoval obrtno, zatem pa še v Ljubljani delovodsko in srednjo elektrotehnično šolo.

Poklic elektrotehnik me je seznanjal z ljudmi na domžalskem območju, odprl mi je vpogled na podstrešja, nekatera med njimi so hranila dragocene listine, knjige, revije, časopise. Ljudje so mi marsikaj z veseljem - za plačilo - odstopili. Škoda bi bilo, da bi propadalo, kar je del naše preteklosti. Čim starejši so bili ljudje, s katerimi sem se o teh stvareh pogovarjal, bolj odprti so bili, razumni. Imel sem dostop do Arhiva Slovenije, nadškofijskega arhiva, mestnega, šolskih. Dragocenejše od šolskih so bile župnijske kronike. Učitelj je zapisoval le tisto, kar se je našalo na šolo, župnik pa je v kroniko vključeval vse, kar se je pomembnega dogajalo na področju njegove župnije (vojne, vojski, politika, volitve, vojne žrtve, samomori, medsebojna trenja, praznovanja, društva, izseljenstvo...).

Kar zadeva zadnjo vojno - ter čas po njej -, so mi marsikaj zamolčevanega odkrili naši izseljenci v Kanadi (Toronto, Hamilton) ter ZDA (Cleveland), kjer sem bil trikrat, in v Argentini (Buenos Aires, 1991). Med njimi sem zbral veliko pričevanj. Ko se ne bi bil sam prepričal, bi težko razumel naše rojake. Ni iz trte zvito, da je ob koncu vojne iz Slovenije odšel lepši cvet naroda. Zelo veliko naših rojakov je na dobrih položajih, v tujini so se ustalili gospodarsko in

duhovno. Trije obiski mojim rojakom onkraj oceana so bili zame bogata življenjska izkušnja. V letu 1923 se je iz domžalske župnije izselilo v ZDA 384 ljudi (samo v New Yorku je 305 Slamnkarjev).

Drugačni so bili časi, ki jih Stane spoznava iz ohranjenih virov in tudi iz pričevanj starih ljudi. Vse se spreminja: ljudje, vasi, hiše, narava, družbena ureditev, oblast... Vselej je dovolj prijetnih in manj prijetnih ter lepih strani. Nekoč večeri, ko so ženske kite pletle, pa so se pridružili še fantje pa godec s harmoniko; bilo je petja in kramljanja, pestrega družabnega življenja na pretek. Nobene naglice, kot nas pesti dandanašnji, nobenega nezaupanja v državo in tiste, ki so jo vodili. Eden najstarejših med Domžalčani ni mogel preživeti stare avstrijske monarhije, v kateri se je vedelo, kako in kaj; bil je to čas, ko so sicer veliko garali, vendar niso bili nesrečni, nezadovoljni; sokove so pili, jedli krompir in solato, le včasih pečenko in potico povrh. Skromne hiše so v sebi hranile toliko skrivnosti, družinske sreče...

(Dalje prihodnjič)

Nadaljevanje s strani 7 **Krek**

In Ljubljana he developed a wide range of activities: he tutored students in Slavic languages and in Sociology, contributed numerous articles to Catholic publications, started to organize workers, and brought the embryonic cooperative movement in Slovenia to enviable heights. Because he was the first priest in the whole Austrian monarchy to publicly advocate adult franchise as early as 1894, and because a practicing Catholic intelligentsia at this time was almost nonexistent, he was repeatedly elected a member of the Austrian federal parliament (1897 - 1900; 1907 - 1917) as well as to the crown-land parliament in Carniola (1901 - 1917). Krek took political work which he understood in its classical definition as work for the common good very seriously. In one of his speeches he said:

It is said that we have to be engaged in social work because we all owe something to society. Everybody must be extremely grateful to all among whom he grew up: to the family, to members of the community, to the fatherland, to the society which educated him. As it is the duty of every honest man to repay a private loan it is the duty of every honest man to repay without hesitation his social loan.... Therefore I do not consider social work a work of charity, but of justice.

The activity of priests in public life was for him only a temporary necessity. In a public debate with a socialist he said: "Priests are not interested in ruling people. As soon as people will become professionally organized and united, priests will return to the church and their vocation."

As a young student he contributed eight works to Domace vaje (Home Exercises), a handwritten students' publication. His essay "How Man Changes" reveals his own basic orientation. He was an incurable optimist and reformer who did not consider anything definite and unchangeable. He was convinced that with God's help everything can be corrected, improved, and brought closer to ideals and love. His first published literary work, published in Vrtec in 1881, was "Mlada prijateljja" (Young Friends). His literary activity (poems, novels, and plays) was followed later by predominantly journalistic and scientific writings.

SOCIAL ACTIVIST

His activities in Ljubljana were so numerous that even today, with much better transportation facilities, they would require more than one person to accomplish them. First he started to organize credit cooperatives of Raiffeisen type, but he soon expanded into housing, consumers' and farmers' cooperatives. He also started the labour unions and the labour press. He was constantly on the go, speaking, organizing, writing, but also inspiring and leading others, especially the younger generation, into the same type of work.

In 1894 he addressed the inauguration of the first credit cooperative of the Raiffeisen type in the Ljubljana diocese. Under his guidance and influence hundreds of credit cooperatives were established in both rural and urban parishes. As a result, there were, before the beginning of World War I only a few city parishes without a credit cooperative. In the period from 1894 'til the end of 1912, 576 new cooperatives were organized. Most Slovene parishes had homes for adult education, generally called "Catholic Homes". They were supported by the surpluses of credit cooperatives. Often they included offices of the credit cooperative and of organizations of adult education, sometimes with modest public libraries, and almost always with a stage and auditorium. These were used for various activities including amateur plays, concerts, lectures and physical education for both sexes.

In 1894, Krek was instrumental in organizing the first labour union in Slovenia, one for male and one for female workers. These provided a model for the formation of future local labour unions. In both unions he was the main educator. Under his guidance, in 1895, stewards of the first Slovene labour union approved "The Social plan of the Slovene Working People." This plan was later added to Krek's booklet "Farmers' Black Book." It was a set of articles published first as a series in the daily "Slovenec."

Dalje prihodnjič

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA
AMBASSADE DE LA RÉPUBLIQUE DE SLOVÉNIE

150 Metcalfe Street, Suite 2101
Ottawa, Canada K2P 1P1
Tel.: (613) 565-5781
Fax: (613) 565-5783

Številka: 768/97
Datum: 21.10.1997

Spoštovani,

obveščam vas, da sem danes predal poverilna pisma kanadskemu generalnemu guvernerju Rt. Hon. Roméu LeBlancu in s tem nastopil dolžnost veleposlanika Republike Slovenije v Kanadi.

Odnosi in sodelovanje med Slovenijo in Kanado so v letih slovenske neodvisnosti znatno napredovali in prizadeval si bom za njihov nadaljnji razvoj, poglobitev obstoječega zaupanja in stikov ter sodelovanja na vseh ravneh.

Zavedam se pomena in prispevka slovenske skupnosti v Kanadi k sodelovanju med državama in prepričan sem, da bom pri opravljanju svoje dolžnosti deležen podpore kanadskih Slovencev.

Prizadeval si bom za čim tesnejše stike veleposlaništva s Slovenci v Kanadi, njihovimi združenji in ustanovami v katerih moja osebna prisotnost ne bo izostala.

V upanju, da se bomo v doglednem času lahko neposredno srečali vas prijateljsko pozdravljam,

Dr. Božo Cerar
VELEPOSLANIK

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA
AMBASSADE DE LA RÉPUBLIQUE DE SLOVÉNIE

150 Metcalfe Street, Suite 2101
Ottawa, Canada K2P 1P1
Tel.: (613) 565-5781
Fax: (613) 565-5783

Številka: K 1090/97
Datum: 22.10.1997

UREDNIŠTVO SLOVENSKE DRŽAVE
79 Watson Ave.
Toronto, Ontario
M6S 4E2

Spoštovani!

Obveščamo vas, da glede terminov konzularnih uradnih ur v Torontu za letošnje leto, kljub kadrovskim spremembam na veleposlaništvu, ne bo sprememb. Še naprej bodo vsako prvo in tretjo delovno sredo v mesecu od 13.00 do 19.00 ure v prostorih slovenskega informacijskega centra na naslovu: 770 Brown's Line, Etobicoke.

Konzularni dnevi v Torontu v letu 1997:

- 5. in 19. November
- 3. in 17. December

Pravočasno pa vam bomo sporočili tudi termine konzularnih uradnih ur v Torontu za leto 1998.

Lep pozdrav,

Goran Križ
KONZUL

Stanko Kociper
KAR SEM ŽIVEL

Založba Mladinska knjiga

Z uporabo sprotih kratkih zapiskov, dnevnika in izvornih dokumentov so bile te strani napisane v nespečnih nočeh med trdim začetnim delom za preživetje v Buenos Airesu (Argentina), v času od konca leta 1949 in do začetka leta 1953, ko je bil moj spomin še skeleče svež; to bo bralec z lahkoto opazil.

Nikakor si ne domišljam, da so vse moje takratne sodbe že neprizivne. Dogajanja poznejših desetletij na Slovenskem in na svetovnih prizoriščih so jih že - ali jih še bodo - zavrgla ali potrdila.

Za 50. obletnico največje slovenske tragedije jih kot prispevek k pričevanju o tisti usodni dobi že ob zatonu svojih let izročam javnosti z željo, da nikdar več nikomur na Slovenskem ne bi bilo treba pisati takšne knjige.

Dr. Stanko Kociper

Adrogué - Buenos Aires (Argentina), junij 1995.

Kdor želi objektivno presojati medvojne dogodke v Ljubljani in v ostali Sloveniji, mora prebrati iskreno in objektivno pisano knjigo S. Kocipra, **KAR SEM ŽIVEL**, ki mu že sodobni zgodovinski razvoj daje verodostojnost.
Uredništvo S.D.

Dne 21. oktobra t.l. je predstavil pooblastila R.S. Generalnemu Guvernerju Kanade Rt. Hon. Roméu LeBlancu novi veleposlanik R.S. Hon. dr. Božo Cerar. Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki nekaterih slovenskih organizacij v Kanadi. SLOVENSKO DRŽAVO je zastopala ga. Marta Jannik-Sousa